

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Un'a scrisóre din 1842 a episcopului Ioanu Lemenyi. — Câtev'a datine de ale poporului nostru demne de a fi combatute. — Elementele economice ale familiei. — Diagnosele Cryptogameloru vasculare. — Procesu verbalu alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela 12 Noembre n. 1889. — Consemnarea contribuirilor făcute in favorulu scólei superioare de fete a „Asociatiunei transilvane“ pe cól'a dlui P. Cosm'a, din 1 Ianuariu până la ultim'a Iuniu 1889 (Urmare). — Bibliografia. — Convocare. — Concursu. — Anunciu de abonamentu. — Machinariu pentru industrii diverse.

Un'a scrisóre din 1842 a episcopului Ioanu Lemenyi.

In archivulu vicarialu din Simleu se afla multime de acte, scrisori de interesu pentru monografi'a Selagiului, pentru istori'a nóstra nationala si bisericeasca. Aru fi de doritu cá acestea studiate sè se dee publicitatii, pentru cá istoriografi se culéga cá albinele mierea din flori, datele, pe care dupa intieplepciunea lor le voru judecă de folositorie, pentru suplinirea, intregirea multoru lacune ce se observéza in istori'a nóstra nationala si bisericeasca. Totu asia ar' fi a se face si încátu pentru micile archive parochiali. Sè se pastredie totu peteculu de scrisóre si inscriptiune vechia; sè le studiamu de a meruntulu, si déca noi nu le scimu descifrá, sau nu petrundemu interesulu loru istoricu séu archeologicu, in originalu sau in copia sè le comunicamu cu alti barbatii iscusiti, despre cari scimu sau presupunemu, cá se ocupa, se interesédia de lucruri istorice si archeologice. Astufeliu amu putea scapá de peire multe documente si lucruri pretioase pentru istoria; pre acésta cale amu putea aduná cu incetulu la unu locu materialu necessariu si la compunerea monografiei Selagiului, a pamentului, unde stramosii, mosii si parintii nostri au indeplinitu atâtea fapte frumoase, din cari amu putea si noi se invetiamu multe si se ne insufletimu in lupt'a, ce avemu se sustinemu pentru conservarea si cultivarea némului nostru.

Pre acestu terenu voiescu se facu unu prea modestu inceputu profitându de acésta ocasiune a ve presentá din numitulu archivu vicarialu un'a scrisóre interesanta, ce cu datulu din Clusiu 11/30 Martie 1842 episcopulu romanu Ioanu Lemenyi a adresatu lui Alesandru Sterca Siuluti, atunci vicariu alu Selagiului.

Textulu scrisorei e urmatoriulu:

Pré onorate in Christosu Frate!

Celea de lipsa in rëndulu limbei nationale venindu si dela Capitulu remonstratie, le amu scrisu la In. Curte. Noi credemu, cá proiectatulu articulu nu va zemisli, cu

atátu mai puçinu va putea nasce fiulu, de capetele ventóse intru atáta doritu. Insusi in tiér'a ungrésca in locu de a'si dobândi scopulu, au făcutu mare instrainare intre natiile, cari până acum traiau cá frati. Iara intre aceste pe ristasuri, ca se putemu dobândi nationalu synodu, cu atáta mai puçinu putemu sperá, cu câtu Inaltulu Tronu poftindu de aici informatie*): aceea nu va fi partinatorie, cá si in 1790 au cerutu, — si nu au dobânditu.

Incátu se ține de ceealalta parte, acestia mai puternici fiindu intre sasi, in totu tyipulu ar' vre a se lingusi la celealalte doué natii, numai cá pre Sasi sè-i póta infrená, intru atáta, câtu erá gat'a suplic'a la staturi, in care erá, cá dinsii dorescu a se slái cu ungurii mai multu decâtu cu Sasii, — si inca cu mare emphasu seriindu acestea! **).

Multe suntu, care nu le putemu pune pre hãrtia, ci le cetesce in inim'a nóstra.

Rogarea cátra Inaltulu Tronu a fostu: cá noi voimu, cá limb'a ungrésca se fia diplomatica, déca monarhului 'i se va vedea folositoriu, inse cá in lucrurile nóstre cele dintre noi se o primimu a ne indatori socotimu a fi in potriv'a drepturiloru firei, si fiindu cá a fostu tempu, in care numai servirea basericésca a fostu pre limb'a streina, — si din acelu isvoru se trage tóta intunecarea, — ne amu rogatu, cá se nu ne lase a ne bagá intru intunerecu, cându toti dorescu lumina; si se nu ne lipsésca de dreptulu firescu, tomn'a cându dorimu, cá se ni se dea drepturile indereptu, de care nepartinirea vremiloru ne-a desbracatu. La care cu atáta mai cu incredintiare asteptámu doritulu respunsu,

*) Adeca dela gubernulu din Clusiu, unde se adunase in acelu anu si diet'a. Not'a Red. „Transil“.

**) Romanii conlocuitori cu Sasii simtiau nemijlocitu numai presiunea, care le venia dela patriciatulu sasescu, éra la uniunea politica a Sasiloru cu ungurii nu reflectau.

Red. „Transil.“

cu cât și Sasii au trimis o deputație în potrivă aceluiași articol.

Care voind a le face cunoscute fratiesce remanem Pr. On. Fr. Tale.

Clusiu, 11/30 Martie 1842.

de bine voitoriu în Christos frate
Vladica Ioanu m. p.

Pentru preceperea mai ușoară a acestei scrisori avem se ne revocăm în memoria luptele, ce și pe același timp Romanii sub firmă și sub aripi ale celor doi episcopi Ioanu Lemenyi și Vasiliu Mog'a au avut se susțină pentru religie, limbă și naționalitate.

Începând de anul 1791 și mai vartos de la 1825 încôce, Ungurenii se ocupau cu ideea, că din justiție și administrație eliminându-limbă latină se o înlocuiește cu limbă maghiară, ba acesta se o introduce și în biserică și în familie. Dietă ungara la 1842 o decretase și mai expres enunțându, că preste 10 ani nimeni se nu potta purta direcția politică sau biserică, deca nu va scia limbă maghiară.

Feudalii ardeleni, cari cându era vorba de apăsarea Romanilor, de împedcarea lor în cultură și de persecutarea bisericii și a limbii românești, nu numai imitau pe ungureni, ci și se întreceau, la finea anului 1841 intruți în dietă de la Clusiu cu mare predilecție se ocupau de fuziunea Ardealului cu Ungaria și de introducerea limbii maghiare în viața publică, în școală și în biserică. Romanii ardeleni vedându acelaș atentat contra vieții lor biserică și naționali, își radica glasul și protestau.

Consistoriul din Blasiu, într-unu memoriu clasic, la compunerea căruia multu a contribuit profesorul, Selagianul Simeon Barnutiu, arătându la pericolul ce amenința instituțiile bisericești românești și pe poporul român, ruga pe episcopul Lemenyi să se întrepuna la Tron, spre a delatura relele ce prin maghiarizare voru feudalii se aduca asupra nemulului românesc. Memoriul în chestiune încă se afla în arhivul vicariatului lângă scrisoarea episcopului, abuna se trimite de la Blasiu vicariatului Siulutiu spre orientare și spre a-lu împartăși cu Romanii selagiani.

Din scrisoarea episcopului mi vine a conchide, că vicariatul Siulutiu viu s'a interesat de cauză și potta a și scris episcopului, care prin scrisoarea prezintă voiesce se-lu puna în curentu cu lucrurile și se-lu mângăia aducându-i la cunoștință, că cauză nu e pierdută.

Totu din această scrisoare mai vedem, că Romanii la anii 1790 și 1842 lucrau, că se capete „naționalu sinodu”, dar n'au reușit, fiindcă de la guvernul la curtea din Viena nu mergeau „informații parțiale”.

Alu douăle alineat din scrisoare mi se pare, că se referă la împregiurarea, că episcopul gr. or. Vasiliu Mog'a pierdându-se speranța de a putea se emancipă întregă biserică sa și pe totii credincioșii ei

romani din Ardeal, a cugetat a reuși mai ușor restringându-se deocamdată numai la teritoriul asă numit „pământu sasesc”, „*fundus regius*”. Episcopul V. Mog'a necajit până la sufletu pentru starea precară a bisericii și a credincioșilor ei, numai se și potta ajunge scopul multu dorit, precum dice colegul său Lemenyi, nu s'a înflorât a se „linguși la celelalte două națiuni”, la unguri și la secui, dechiarându, că românii gr. or. din *fundus regius* mai „doresc a se slăi cu ungurii, decât cu sasii”.

Episcopul Lemenyi la începutul anului 1842, cându scrie vicariatului Silvaniei, pare a condamnă procedură confratelui său Mog'a; dar ce se vede, necăsurile unesc pre omeni și parerile lor divergente. Preste puțin cei doi episcopi romani făcând cauza comună prin o petiție bine motivată, ceru drepturi civile și confessionale pentru totii români locuitori cu sasii în *fundus regius**). Acuzele radicate în același act erau adevărate; înse e alta întrebare, dacă a fost bine și oportunu a se separă cauză romanilor din sasime de a celorlalti din comitate și a pune în vedere numai nedreptățile, ce se făceau romanilor din partea sasilor și a le retăce pe cele cu multu mai numeroase și mai asupritorie din comitatele feudale?

A. Cosm'a.

Câteva datine de ale poporului nostru demne de a fi combătute**).

Patruzeci și unu de ani sunt dloru, cându sterându-se jobagi în Ardeal, țieranul nostru român se a făcutu stăpân preste moși sa. Mai înainte lucră în brazdă domnească partea cea mai mare a anului, mănati că vitele cu băta, er' astăzi fiindu însuși domnu preste pământul său, lu lucră atunci, cându vrea, atunci cându și cum îi place. Și pre lângă toate acestea țieranul român judecându preste totu, seracesce pre di ce merge.

Și pentru ce? — La această întrebare s'a răspuns de nenumerate ori în discursurile ținute atatu în unele adunări generale ale Asociației, câtu și în ale despartimentelor sale, de acea nici că voi abuza de patența D-văstră, enumerându toate cauzele, din cari provine serăcirea poporului nostru. Eu înse cugetu, că Asociațiunea noastră are rolul unui medicu față de corpul națiunii și că chemarea ei frumoasă este a îmbunătăți sora poporului român delaturându împedcamentele din calea înaintării sale intelectuale și materiale.

Ceea-ce numai asă potta îndeplini, deca are deplină cunoștință despre diagnosă ce bătut și slabesc corpul națiunii. Această vocație înaltă și mântuitoare a Asociației noastre me îndemna că se atingu câteva dintre acestea cauze, ce se potu observa în cercul despartie-

*) Istoria Transilvaniei de G. Baritiu I. pag. 624.

**) Dissertație ținută de către dlu protopopu Simionu Popu în adunarea generală a despartimentului XVIII (Turda) celebrată în 12 Iuliu 1889 la Capușiu de Câmpia.

mentului nostru si in specie: a combate unele datine fara de nici-o insemnatate si l u c s u l u , care se me credeti domniloru că se a incubatu si la poporul nostru.

Cându e vorb'a despre originea, despre patri'a, trecutul, drepturile istorice si despre forti'a de viétia a unui popor, de comunu se face provocare, si inca cu o via interesare, si la traditiunile sale strabune, la obiceiurile si datinele remase din betràni. Si cu totu dreptulu ! Căci până cându legile votate si sanctionate se schimba dintr'unu timpu in altulu dupa inpregiurarile sociali si politice, conformându-se cu spiritulu tempului; până atunci datinele ereditate dela strabuni că si nescari clenodii sante se pastrăia cu pietate si se observăa cu unu conservatismu puternicu, si astfelu aceste datine in decursulu tempului devinu unu adeveratu cementu pre edificiulu vietiei private si sociali a unui popor — deca me potu exprimă astfelu.

Care dintre noi nu se simte incantatu vedindu unele obiceiuri pline de frumsetie, de poesia si insemnatate historica chiar si intre romanii nostri de pre teritoriulu acestui despartimentu ? Cine va condamnă jocurile poporului nostru, ospetiele lui, pomenile lui si ceremoniile observate la acelea ? Cine va despretiui datinele lui religioase încatu acelea servescu spre marirea fiintiei supreme si spre promovarea binelui de aprăpelui ?

De siguru, că nimenea, ba din contra, că si pre unele, cari formăa unu ce frumosu si propriu la poporul nostru, se va nisui a le sustinea si aprobă.

Dorere insa, că precum unele idei la aparintia frumoase si mari, ajungendu in unele tempuri la domnatiune, din timpu in timpu 'si perdu insemnatatea si in urma ajungendu in comparatiune cu alte principii, devinu nefolositorie, ba chiar ridicule; in tocm'a si dintre datinele poporului nostru au fostu pôte bune si frumoase cândva, astadi inse nu numai că nu potu avea nici o insemnatate buna, nu numai că nu promovăa nici-unu interesu bunu alu poporului nostru, ci din contra in timpulu nostru suntu numai spre daun'a si seracirea lui.

Nu voiu enumeră multe din aceste datine, la a căroru delaturare, ni e datorinti'a a conlucrá din tôte puterile presupunendu, că DV. ve sunt prea cunoscute, ci me voiu margini a Ve atrage atentiunea pretiuita numai la câteva de o importantia mai intristatória si anume:

1. La serbarea cununilor si ospetiele impreunate cu acelea, atunci, cându spesele adeseori trecu preste puterea materiala a bietiloru miri că fortia eroi ai Silei. Căci me aflu in pusetiunea dorerosă că se pociu numeră multime de casuri, cându parintii mai miseri ai mirelui ori miresei, ori chiar insusi mirele numai că se pōta serbă actulu casatoriei conformu obiceiului in decursulu aloru 3—4 dile, au fostu siliti a contrage imprumuturi grele, sēu bietulu mire a'si consumă la ospetiulu seu fruptulu sudōrei sale, simbri'a cāstigata in mai multi ani de servitiu si crutiata cu scumpetate, numai că se fia in stare a ține „cas'a si mēs'a“, éra dupa cununi'a a deveni unu proletariu, a căru sarcina a devenitu cu atât mai grea, cu câtu acuma are de a se ingrigi si de sustinerea nevastei sale si cu timpu a prun-

ciloru sei. Si credu dloru, că nu me insielu, afirmându, că aceste ospetie impreunate cu atâtea spese, sunt in cea mai mare parte caus'a atătoru concubinate, relatiuni immorali si bogate in urmari desastrose pentru societatea romana. Retacu bacanaliile, in cari degenerăia adeseori ospetiele poporului nostru, genându-me a Ve mai aminti bataile si scandalele, ce atât de desu se intempla la acestea ocațiuni.

2. Nu mai puțin imbucuratoriu si favoritoriu se pōte dice despre datinile observate la inmormentari sēu despre asia numitele „pomeni sēu comandari“, de si acestea si-aru avea de motivu pietatea față de celu repaosatu. Dorere inse, că acést'a pietate se manifestăia intr'unu modu cu totulu necorespundietoriu, dicu necorespundietoriu, nepotrivitu, pentru că colacii si vinarsulu impartitu in mare parte celoru nelipsiti, potu dovedi galanteri'a familiei mortului, inse puțin potu contribui la asecurarea fericirii eterne pentru sufletulu repausatului. Iubite tierane ! deca nu ai fostu crestinu bunu in viati'a ta, se me credi, că colacii si vinarsulu impartitu la inmormentarea ta mai alesu celoru ce nu au lipsa de acelea, sufletulu teu nu'lu voru duce intru imperati'a ceriului. Nu e destulu de dorerosă lovitur'a adeseori pentru famili'a unui bietu de omu seracu, că mōre d. e. tat'a ori mam'a, ci orfanii ramas acést'a plāga si-o marescu prin aceea, că o parte insemnata adeseori tōta recolț'a de grău, ori in lips'a acesteia o suma insemnata de bucate imprumutate, sēu pōte cumparate cu bani scumpi o prefacu in colaci, numai că se pōta dá pomana celoru adunati la inmormentare, fără de a se luă in consideratiune, că ore sunt aceia de categori'a celoru seraci, pre cari dupa moral'a crestina suntemu datori a'i ajutá.

3. Dara se amintescu ceva si despre l u c s u l u , despre care la inceputulu acestui discursu amu disu, că s'a incubatu in poporul nostru. Erá unu tempu, onorata adunare, cându femeia romana 'si imbracă cas'a si famili'a numai cu productulu mânăloru sale.

Acést'a dexteritate in industri'a de casa a femeiloru romane de pre la sate nu numai că nu a incetatu, fără din contra in unele comune din despartimentulu nostru a făcutu pasi fōrte imbucuratori. Doveđile cele mai imbucurătoare in acést'a privintia ne sunt tieseturile si cuseturile frumoase si trainice din giurulu Turdei, de pre Muresiu, Cămpia si din unele comune din fostulu scaunu alu Ariesiului.

E dorerosu inse, cându vedemu, că poporul nostru nu e indestulitu numai cu industri'a sa domestica, ci puținii sei banisiori si'i mai dá si pentru productele fabricelor. Vreu se afirmu prin acést'a, că luxulu, care 'si are loculu numai acolo, unde este si prisosu, isi secera victimele sale, silindu'lu a'si lapedá portulu stramosiescu bunu si trainicu si a'si cumperá sdrentie de fabrica slabe si scumpe, a despretiui opinc'a smernica, usiōra si comōda si a'si cumpará cisme frumoase si scumpe, fia acestea chiar si din pretiulu unei singure vaci cu lapte ce a avutu la casa, ori din pretiulu celui din urma capetielu de pamentu, pentru care parintii sei in vremile

grele de jobagia au versatu şiróie de lacremi si sudori in brazd'a domnésca.

Din punctu de vedere geograficu, despartimentulu nostru respective teritoriulu acestui'a ar' formá 2 pãrți, si adeca in câmpia si in partea care se estinde in muntii apuseni.

Din bunavointi'a stimatului nostru confrate Basiliu Suci, adunarea despartimentului nostru presenta tiennendu-se aici in Cãm pia, dati-mi voie dloru, inainte de a-mi incheia acestu discursu a atinge ceva despre Cãm pia. Dóra nici o parte a Transilvaniei n'a fostu si nu este espusa la atãta critica, dara si la atãtea tentatiuni, cá si Cãm pi'a, séu mai bine disu poporatiunea romãna de aici. Cu deosebire i se imputá, 'i se mai imputa si astadi, cá pre lãnga tóta bunatatea pamentului séu, poporulu este seracu — in totu respectulu. Sunt, dejá mai bine de 3 diecenii de cându unu scriitoriu de nationalitate streina dicea despre romanulu din Cãm pia, cá tóta lumea loru se estinde pãna la orasiulu celu mai aprópe, tóta sciinti'a pãna la córnelu plugului, si tóta artea pãna la fluierulu pastorescu. Unu altu scriitoriu in timpulu mai recentu in ferbintiél'a fantasiei sale, ce'i caracterisédia tóte scrierile, inpinsu si de o buna dosa de rancóre fačia de elementulu romanu, Cãm pi'a ni-o infatiosiéza cá si unu pamentu binecuventatu de Ddiu, care ar' putea fi Canaanulu Transilvaniei, fiindu in stare de a nutrí 50—60 mii de locuitori, pre cându in starea-i de acum'a este cuibulu seraciei si cá abia póte sustiné 15,000 ómeni lenesi, ignoranti, bigoti si bețivi, cari in locu de a'si lucrá mosiele destulu de mari, 'si petrecu dilele in crãsma la beție pradãndu si astadi bucatele man'a pamentului, si ne profetiesce, cá preste cãtiv'a ani o mare parte din moșiile romanesce de pre cãm pie, voru deveni proprietatea jidaniloru.

Totu acestu scriitoriu pre romanii din Cãm pia 'i asemena cu beduinii, la cari agricultur'a se afla in starea cea mai primitiva, sgariindu-'si pamenturile cele din apropierea, ér' celea mai departate lasãndule de pasiune. Figuri palide si murdare, cu o privire suspecta, dice elu cá vedi esindu din nescari bordee cufundate in pamentu, umede si lipsite de lumina, neputendu strabate radiele sórelui prin ferestrele angustate si mici. Seraci materialminte si intunecati spiritualminte, dintre cari in mai multe comune nu affi unulu, care se scie scie si ceti, afara de preoti si docenti.

Déca tóte acestea asertiuni le amu luá de bani buni, atunci ar' trebui se ajungemu la acea convingere do-rerósa, cá elementulu nostru de pre Cãm pia se afla chiaru in marginea abisului de perire, cá romanii din Cãm pia sunt o céta de Lazaroni, cá ei in corpulu natiunei nóstre forméza unu membru infectatu de o bóla ucidiatória, sau unu membru putredu.

Dara celea citate pãna aci din scriitorii straini avemu de a le privi numai cá partea inversa a starei actuali, numai cá umbr'a din tabloulu realu, de órece trebue se constatamu cu placere, cá in Cãm pia respective la poporatiunea de aici, mai alesu de cându i se au des-

chisu liniile de comunicatiune pentru ea nepretiuite, se póte observá inaintare imbucuratória.

Associatiunea nóstra si respective despartimentulu nostru, noi toti inteligentii avemu datorinti'a sfãnta de a indemná pre poporu prin cuvinte si exemple, cá se'si desvólte activitatea sa in aceea directiune si pre acelu terenu, cari 'i sunt mai de indemãna si mai corespundietorie intre impregiurarile sale de a'si inbunatáti starea.

Poporulu romanu din Cãm pia numai prin agricultura si economia mai rationala póte sperá unu venitoriu siguru, prin urmare déca indemnările ce țintescu la acestu modu de viétia vre-undev'a au locu si terenu de mare interesu si multu promitietoriu, de siguru, cá acelea au locu si terenu la tieranulu romanu de pre Cãm pia.

Amu enumeratu dloru si On. Adunare generala numai pre scurtu si numai câteva dintre cauzele si impregiurarile triste, din cari resulta seracirea poporului romanu. Acum'a ar' fi se amintescu cev'a si despre acelea mijlóce, prin cari sórtea lui se-ar' potea imbunatatí. Atari mijlóce, lucru firescu, cá nu pot fi altele decâtu :

1. Cultivarea pamentului in modu mai rationalu, spre care scopu mai multu pot contribui proprietarii inteligenti si preotimea nóstra, cari petrecu in mijloculu poporului, cáci sciindu bine, cá poporulu nostru nefindu amicu alu teoriei, la densulu mai multu influintiédia exemplele practice.

2. Promovarea gradinaritului si a pomaritului, plantarea arboriloru in locuri desierte si sadirea paduriloru pre atãta teritoriu puçinu folositu, ceea ce ar fi de mare insemnatate si din punctu de vedere higienicu si climaticu.

3. Educatiunea scolastica si cultur'a, cari in timpulu de adi sunt singurele mijlóce pentru subsistenti'a si bunastarea fiesce-cãrui poporu. Sciinti'a si averea sunt conditiunile de viatia la popóre, cá si la individi, sciinti'a si averea séu progresulu intelectualu si materialu alu poporului romanu este si devis'a Asociatiunei si in legatura cu acést'a a despartimentului nostru, sciindu bine, cá din ómeni prosti si seraci nu vei putea formá nici odata o natiune puternica, nici caractere solide, fiindu-cá aceia voru fi portati de venturile impregiurariloru.

Elementele economice ale familiei.

(Dupa economistulu Dr. Lorenz de Stein, comunicatu in traducere libera de Ieronimu G. Baritiu).

Nu póte fi chiemarea nóstra a face la loculu acesta cercetari despre fiinti'a mai inalta a familiei. Este inse mai pre susu de ori-ce indoiala, cá o aparitiune care fara se astepte sila, întemplantarea séu aperceptiunea sa logica si se repetéza la tóte popórale si in toti timpii aprópe sub aceasi forma, cá manifestarea unei puteri ce trece departe preste fia-care individu singuraticu, are o profunda insemnatate etica, ce cuprinde omenimea intréga. A esamina acést'a nu este tréb'a sciintiei avutilor. Pentru acést'a sciintia famili'a este unitatea prima si fi-

résca a vietii economice. Ací din persóna economica singuratica se face prim'a personalitate economica. Si chiar in form'a acésta prima a ei recunóstemu faptul, că in acésta unitate sunt inbinare si avisate una la alta, nu puteri economice productive, egale, ci esentialu diferite, a căruru menire este a recunóste acésta inbinare faptica că un organismu economicu, in care tocmai deosebirea ajunge a fi conditiunea unei desvoltari egale — o icóna acésta a lumii, in care tocma cea mai adéncă deosebire a personalitatiloru conditionésa si produce cea mai inalta unitate in comunitatea vietiei si a progresului ei. Acésta este usioru cându se ia in considerare numai diferinti'a de seculu; devine inse grea cându se considera egalitatea fiintiei personalitati cu privire la diferenti'a secului.

Actulu, prin care se naste acést'a comunitate intre secşuri este casatoria. Pentru noi si casatoria póte fi numai o aparitiune economica. In acestu sensu la inceputu ea este comunitatea tuturoru avutiiloru si remâne totdeauna comunitatea vietiei economice. Considerându-o din acestu punctu de vedere, apoi ací se desvólta o icóna insemnata si nescata in bogati'a sa, a cărei ultimul sens va remânea pentru vecie, a da ideei abstracte a unitatii in diferentia, primul corpu ce formédia bas'a întregi esistente omenesti.

Daca in cadrulu acesta ingustu alu vietiei economice unitare barbatulu si femeia ar fi egali, atunci n'ar putea exista notiunea economica a familiei si a economiei de casa, ci ar exista numai capitale singuratic, comertiu, contractu si întreprindere. Cându inse ambii n'ar fi decâtu numai neegali, atunci nu ar fi posibila acea unitate, care cu tóte acestea, cu sau fără reflecşiune, se renaste in fia-care di. Daca deci famili'a este unitatea diferiteloru, apoi acésta se póte intempla numai asia, că fia-care din elementele diferite conditionédia desvoltarea celuilaltu. In fruntea tuturoru deductiuniloru ce urmédia de ací, stă propositiunea ce si-o póte formula ori si cine cu tóta claritatea, că: fia-care viatia familiara este totodata si o viatia economica si depinde, că si viatia universului dela viatia avutiiloru, chiar si in marginile sale înguste, dela starea, desvoltarea si armonia elementelor sale economice.

Din momentulu, in care consideramu famili'a că o personalitate economica de sine statatóre, ea trebuie in feliulu seu se conţina cei trei factori elementari ai ori cărei vietie economice si adeca: productiunea, consumtiunea si reproductiunea. Si ací este punctulu, in care fiinti'a familiei 'si desvólta caracterulu seu particularu fatia cu notiunea economiei singulare. Pentru că pre cându in economi'a singulara acele categorii se afla inca nediferentiate, acelea in familia se desfacu un'a de alta in modu independentu si 'si afla in marginile ei purtatori individuali si asia in familia barbatulu reprezenta productiunea, femeia consumtiunea si copii reproductiunea. Primindu acestu rolul acesti trei factori, chiaru fără se aiba o consciintia clara despre natur'a lor, incepu in modu independentu functiunea loru economica.

Aceste functiuni, considerate că unu întregu individualu si de sine statatoru, formédia propri'a economia de casa. Prin barbatu, femeia si copilu in relatiunile loru reciproce, care se reinnoiescu in fia-care di, se preface acésta economia de casa într'unu organismu economicu admirabilu petrunsu in tóte punctele de cei mai sublimi coeficienti etici, care insemnédia inceputulu si totodata finitulu ori-cărei vietie economice. Acestu organismu economicu alu vietiei familiare se basédia pe divisiunea labórei si nu a unei curatu mecanice, ci organice.

Barbatulu are se produca nu numai pentru a căştiga avere, ci pentru că prin productiunea lui si productivitatea aceleia se dea întregi familiei acea putere si independentia, care este marele resultatu alu fia-cărei fapte active si fără care védia între contimporani si independentia fatia de puterea inriuririloru straine este imposibila pentru întrég'a familie, pentru femeia si pentru copilu; ţinta finala etica a acestei ordine, care au lasatu labórea productiva pe sém'a barbatulu, este simtiulu puterii si alu onórei familiei si alu libertatii membriloru aceleia, a cărei expresiune este stim'a către numele cel'lu pórtă in comunu. De alta parte femeia are nu mai puşinu onorific'a chiecare a inaltia in consumtiunea casei satisfacerea trebuintelor la placere si a preface gustarea celoru ce ofere mán'a ei in isvoru de putere noua pentru creatiunile barbatulu, preste care ea pe nesciute respândeste acelu parfum, care din calicele flórei produce fructulu. Acésta este labórea ei. Inpreuna inse ei ambii se lupta cu capitalulu marginitu, de care 'i-au legatu in comunu casatori'a: le este comuna la ambii problem'a, care pune mesura in relatiunea între productiune si consumtiune, le este comunu planulu si calcularea aceleia si comunu le este capitalulu căştigatu, din care isvoreste o bucuria indoita, pentru-că fia-care crede a primí jumatatea sa din mán'a celuilaltu si gustarea celoru căştigate in multiamirea intima ce se reinnoieste in fia-care di, primindu si dându. Este o nefericire, cându acésta armonia intrinseca este conturbata prin o purtare sém fapta reasieste unu adeveratu regresu, daca fiinti'a casatoriei este întórsa pe dosu, cându barbatulu vrea se fia totodata si femeia, sau femeia si barbatu. Economiceste vorbindu, casatori'a nu este egalitatea între egali, ci între diferiti, a căruru unitate este conditiunea pentru desvoltarea fia-cărei pãrti. Pretensiunea unei egalitati absolute între barbatu si femeia nu este numai fisiceste o contradicere ce nu se póte deslega pentru egalitatea secului, dar este negatiunea basei a ori-cărei desvoltari, care fără diferentia nu este posibila. Daca ea este altceva, apoi in cele mai de aprópe consecentie ale sale devine in opoziţiune de interese si prin acésta la dissolvarea casatoriei si a chiecarei sale etice. Firea mai superióra a lucruriloru, care dà casatoriei copilulu ce este alu ambiloru, nu o voieste acésta. Sciinti'a economiei probéza in cadrulu seu ingustu, că acea separare nu contribue la atingerea propriului scopu, care este căştigulu si particular'a formare de capitalu pentru ambele pãrti, ci din contra 'lu distruge, că amenintia

nu numai ereditatea educatiunii si a iubirii copilului, care pòte creste si a se desvolta numai unde productiunea si consumtiunea se conditionéda si se producu reciproc.

Din acestu punctu de vedere se pòte cunòste adeverat'a chiamare a economiei casnice. Ea nu ne invatia, cà ce posede, in economia barbatulu si femeia pentru sine séu ce posedu, pentru si prin altii, ce càstiga si gusta, ci ea este sciintia, care ne invatia, cà ce sunt si ce lucra in acea divisiune a laborei singuraticii membri ai familiei intre sine.

In urmatòrele vomu face deci locu, celu puțin in liniamente generale, espunerei acestei fiintie a economiei, ce se desface in productiune, consumtiune si reproductiune.

1. Productiunea economica si barbatulu.

Este fòrte lesne a ficsa chiamarea economica a barbatului in productiune si totusi fòrte greu a o realiza in particularu, pentru-cà acésta chiamare nu este alta, decâtu aceea a capitalulu singuraticu. Tòte relatiunile si notiunile acestuia reapar si aci: capitalu singuraticu, labóre, intrate, venite in tòte formele; pentru-cà capitalulu singuraticu productivu este insusi averea in mán'a barbatului lucratoriu. Nu vomu urmari aci cum se forméda acésta in parte dupa individualitatea barbatului, in parte dupa averea si venitulul seu. Aci este punctulu, in care individualitatea economiei singulare se manifestéza in afara si unde formarea capitalulu cu contrapunerea interese-loru le cuprinde si pe acestea. In acést'a contrapunere se desvòlta mai àntàiu viati'a individuala a fia-càrei economii in raportu cu circulatiunea intréga si orice definitiune mai precisa a chiamarei barbatului productivu nu pòte cuprinde decâtu liniamentele principale si generale, in care caracterulu personalu alu barbatului se intipareste mai adesea in modu otaritu celui economicu alu averei. Numai acolo, unde càstigulu adeveratu obținutu prin activitatea puterei càstigatòre intra in viati'a propriei economii, apare positiunea economica a barbatului.

Barbatulu cà representantu alu persónei economice in familia pórtá totodata responsabilitatea pentru venitele aceleia si pentru cà acestea cuprindu mesura si modulu miscarei economice interne, este prin urmare si síefulu economiei de casa. Pre cându inse acele venite depindu dela elu, nu'i este cu putintia a predomni intrebuintiarea speselor in internulu economiei casnice. Càtra acestea se adreséda elu cu trebuintiele sale si acestea sunt ordinea, valórea si gustulu in ceea-ce flu multiameste viati'a casnica. Aci ni se presenta momentulu, prin care tocmai acésta viatia a economiei casnice 'si càstiga propri'a importantia economica si pe care ar trebui se o intieléga fia-care femeia inainte de a pàsi la casatorie. Acele momente in inpacarea trebuintieloru dilnice umplu sufletulu barbatului cu o intima simpatia, ce se reinnoieste in fia-care di pentru soci'a s'a, ci ele devinu de siguru puteri productive in viati'a singuratica, strabatèndu labóreá barbatului cu caldur'a sa

dulce si facèndui-o mai usióra si placuta, pentru-cà ele in adeveru sunt rezultatulu economicu ce se ofere barbatului cà placeri ale vietiei sale. Este óre atâtu de greu, educatiunei unei femei se o faca se intieléga acést'a si fàra o sistema a economiei nationale? Atátu este siguru, cà cu acésta incepe terenulu, pe care se manifestéda marea functiune a femeiei in viati'a economica.

II. Femeia si economi'a casei.

E prea adeveratu, cà ceea-ce numimu noi secsu, n'are a face nimicu cu viati'a economica. Totu asia de adeveratu este, cà femeia pòte posede, produce si consuma ca si bàrbatulu, ba multe chiar mai bine cà elu. Dar' adeveratu este si aceea, cà in femeia se afla si mai multu decâtu puterea de a càstiga avere si cà „idea emancipareii“ insemnéda prin urmare sara-cirea ideei despre femeie. Pentru-cà ceea-ce insemnéda acésta idee, se desvòlta pentru viati'a avutiiloru nu in „lucrulu femeiescu, ci in economi'a casnica.

Ceea-ce numimu noi „femeia“, ni se presenta numai unde puterea productiva a barbatului cum si aceea a femeiei se reintòrce spre sine insusi obosita de pe nedesecatele terene ale chiamarei loru si voiesce se reafle in economia loru ceea-ce trebuie se poséda cinev'a pentru de a putea atinge acele ținte esterne, adeca traiulu linistitu pentru sine, meditarea asupra ceea-ce'i aparține mai propriu, participarea si gustarea acelei pàrti din viati'a comuna, pe care si-o au càstigatu prin truda de preste di. Punctulu pe care se petrece acésta, patri'a economica propriu disa, este cas'a. Cas'a este domeniulu, care este in prim'a linie alu femeiei si pe care barbatulu devine alu femeiei. Numai in acestu locu se petrece implinirea personalitatii prin raportulu celoru doue secsuru; numai in casa 'si afla femeia cea mai inalta chiamare a sa, pentru-cà ea numai in casa 'si pòte desvolta adeverat'a ei individualitate. Nu pentru-cà dóra femeia ar aparține numai si exclusivu la casa! tocmai intru càtu de puțin aparține si barbatulu exclusivu numei labórei. Dar lucrulu barbatului nu este chiamarea femeiei, fàra indoiala cà secslu femeiescu se aiba aptitudinea de a'si càstiga prin labóreá propria si independentia proprie; dar càstigulu prin mán'a femeiesca nu este chiamarea ei. Adeverat'a ei chiamare este cu totul alt'a si numai in aceea ajunge ea a fi de aceeaasi conditiune cu barbatulu. Unde ea pasiesce cà concurenta a acestuia si directu productiva, ajunge in fine totusi a fi numai unu barbatu slabuti, pentru-cà puțin lucrari sunt, in care barbatulu cà putere productiva se nu intreaca pe femeia si nici una, in care pasindu ea cà concurenta a barbatului n'ar inceta de a mai fi femeia. Pentru-cà aci, fiindu supusa legiloru generale si fàra mila ale concurentiei, va avea se suferè indoitu, pentru-cà ea are sentimentulu, cà pe acestu terenu ea n'ar trebui se suferè. In fapta aci nu esista alta deosebire intre femeia si barbatulu lucratoriu, decâtu diferenti'a in puterea productiva. Esista o deosebire adèncă si totodata sociala intre lucrátòre si femeia lucrátòre. Ceea ce in adeveru

este femeia și ceea-ce constituie puternica bază a importanței sale în viața avuțiilor, este puterea ei apropiată irezistibilă asupra consumțiunii economice, adevărată ei problemă economică și organică: casnicia! În această constă marea ei funcțiune de a-și reafirma individualitatea sa, trebuințele ei mai adânci și acorduri și în uniformitatea zilnică a casei, a preface cele obișnuite plăcute, er' cele neobișnuite demne de a fi gustate și a împrumuta prin iubirea către ai sei, prin inteligența gustarei și prin aceea economie inteligentă ce nici-odată nuse arată în cazuri singurătice, ci reiese ca rezultatul final al întregii economii de casă, modestelor mijloace de care dispune aceea-ce în consumare primește a doua sa formă și figură, adică valoarea liberă în satisfacerea de sine neliberă a trebuinței. Și așa singurul numai femeia în casă — și fericite de cel ce o au aflat — este în stare a înbina procesul conservării economice a puterii lucrătoare cu particularitatea și adesea marginita măsură a averii și cu egoismul propriu, ba chiar și cu egoismul barbatului. Pe terenul primu ea este stăpâna puterilor celor mici, er' pe cel de al doilea daruirea gustărilor mici; în primul caz ea obține, prin nefinita repetare a luptei sale cu bagatele unu rezultat mare, er' în al doilea ea da naștere la sentimentul de armonie a întregii vieți prin nesfârșita înnoire a bucuriei cauzate prin acele bagatele și recunoscintia pe care o oferă inimă înveselită acelei mâni grijitoare și iubite, contribuie erasi la înviorarea puterii, care în câștigul obținut cu voia bună află mijloace a răspândi acolo bucuria, unde iubeste cineva. În această reciprocitate este cuprinsă o armonie foarte profundă, în care se reintrunesc și viața economică a oamenilor de altcum așa de diferiți, și chiar viața avuțiilor ne arată într-o iconă prețioasă, cum și cea mai puternică individualitate numai atunci se simte multămită, cându se poate întregi prin o a doua.

Știința economiei este silită a se multămi în privința acestei cu punctul de vedere generalu ce și l'au putut câștiga. Este o lucrare proprie, a espune noțiunea, ființa și dezvoltarea organică specială a economiei casnice. Dar' ori-cum ar fi acelea formulate, necontestat este și remane: că nici unu popor pe lume nu poate fi nobil fără femeia nobilă, și nu va putea fi bogat fără femeia brăve și casnică.

III. Copilul în economie a casei.

Este în natură omenesca, că copilul se fia mai întâiu înțelesu și considerat că unu momentu eticu. Dar' economie a națională îl poate totuși considera numai că factoru economic activu prin sine însuși, și însemnătatea lui aci se lega foarte strinsu de cele arătate mai înainte.

La marginea, unde viața omului pierde facultatea de a reproduce puterea lucrătoare și unde măsură omenesca apare că amortire a activității câștigătoare și eco-

nomisătoare, întra copilul în economie a familiei. Legătură între părinți și copil este aceea verigă în lanțu, care lega infinitul trecut de viitorul infinitu. În economie a singulară elu este puterea lucrătoare personală, ce s'au renascut prin sine însasi. În sensul acesta copilul și cu puterea sa câștigătoare este produsul familiei. Copilul este purtătorul proviziunii de cunoștință, experiență și în urma și alu avuțiilor, care formează rezultatul muncii părinților în viața lor. Copilul deci este adevărată lor bogăție. Lui i se subordonează toate formele și speciile de câștigare a avuțiilor și a prisosurilor; pentru copil dau ce au economisit și în copil economisesc ei ce nu pot câștiga în capitalu. În educațiunea lui i dau caracterul lor, în instruirea lui bunurile lor spirituale pe calea vieții sale și în ceea-ce au câștigat ei, ce este rezultatul vieții lor trecute, basă pentru viața lui începută. În copilul capitalului trecutului se preface în capitalu alu viitorului, pentru-că copilul este deslegarea problemei, cum se poate face progresu chiar și acolo, unde capitale de bunuri și valori nu pot crește. Iubirea către copil eternă și nedestructibilă, este totodată speranța inconștientă, că copilul va ajunge se realizeze ceea-ce n'amu mai fostu în stare a realiza noi. În copil noi privim departe preste noi însine. Acea barieră ce ne-au fostu pusă nouă prin marginitele noastre referințe, are se fia sfărmată în viața copilului, în elu vom afla dezvoltarea liberă și frumoasă, ce nouă ne-au fostu denegată și dacă ne străduim pentru elu și traim în elu, apoi visul despre viitorul seu, este plăcerea pentru ceea-ce noi nu mai putem gusta. Din acestu motivu tată și mamă devin în lucru și economie erasi ună, precum sunt ună în copilul lor, în iubirea lor pentru elu și în speranțele și îngrijirile lor pentru viitorul lui. Unu popor, în care fia-care tată de familie nu aspiră și fia-care mamă nu crede, că copilul va fi și va avea ceva mai bunu, decâtu cum au fostu și au avut ei, și în care amândoi nu facu pentru copii lor, ceea-ce n'au obosit a face pentru sine, nu va ajunge a fi popor mare, pentru-că în copii ni se renasce și economicesc cel mai înaltu cuprinsu alu problemei vieții noastre, ori apoi adesea ni se frânge prin ei.

Cea mai deaproape consecință economică a acestui raportu alu copilului către părinți este totdeauna, că acela nascut cu toate puterile sale prin familie, trebuie se ia asupra și susținerea acestei familii, cându be-trănetie seu nefericiri i facu cu neputința a se susține ea însasi. Nu este trebă noastră a dezvolta acele sentimente, ce par a face superflua această frază, dar totuși valoarea acestei păreri curate economice consiste în aceea, că ea are dreptul a se manifesta în casu, cându acel sentimentu refuza serviciul seu animei nenobile a copilului.

Diagnósele Cryptogameloru vasculare, care provinu spontanu in Transilvani'a.

De Florianu Porcius, Cav. alu ordinului corónei de feru class'a
III., vice-capitanu emeritatu.

(Urmare si fine).

Woodsia R. Br. *Woodsie* (Vudsie).

Sporii subrotundi, situati pre pagin'a inferióra a segmenteloru frundiei. Indusiulu representatu prin unu involucru caliciformu, care jace sub sori, pre cari 'i invalesce si e pre margini fimbriatu.

W. hyperborea Koch (Polypodium hyperboreum Wahlbrg flor. suec. Acrostichum Marantae Wulf. **W. hyperboree**. Frundiele dupa circumferintia oblongi, ori lanceolate, pre pagin'a inferióra paleaceu-hirsute, totu asemenea si stipitele si petiolulu comunu, simplu penate, penele ovate, ori ovatu-lanceolate, penatifide, segmentele subrotunde ori ovate, pre margini de totu intregi, ori si numai puçinu obtusu-crenate. Frundiele dela 0.04—0.10 metri lungi.

Acésta specie presinta dóue forme:

α . arvonica Koch. (Polypodium arvonicum Wither. Polypodium hyperboreum Swartz. Acrostichum hyperboreum Lilj. Ceterach alpinum D. C.) Penele scurte, triangularu-ovate, segmentele infime, (1—2) cu marginile preste olalta, ori atinçendu-se, celealalte intrunite.

β . rufidula Koch. (*Woodsia ilvensis* R. Br. Acrostichum ilvense L. Polypodium ilvense Swartz. Polypodium Marantae Hoffm. Polystichum Marantae Roth. Aspidium rufidulum Swartz). Penele mai lanceolate, segmentele acestora intre sine mai departate. Pre locuri stâncóse in reg. montana, subalpina si alpina.

In fostulu districtu alu Naseudului am aflatu pâna acuma numai forma α . arvonica in reg. subalpina.

E inse probabilu, cà provine si forma β . rufidula, de óre-ce amu vediut-o colectata de pre muntii Bucovinei situati in vecinatatea teritoriului fostului districtu alu Naseudului.

Asplenium L. *Aspleniu*.

Sorii lineari, ori ovali, situati pre pagin'a inferióra a segmenteloru frundiei, indusiati. Indusiulu membranaceu, linearu, ori transversalminte ovalu, dereptu, ori si subsemilunaru (cu deosebire la sorii inferiori), aiftu pre marginea esterióra a fia-carui soru, pre cea inferióra apertu.

Cheia speciiloru.

1. Frundiele simplu- ori bi-tripenate, inse nu furcatu-divise.
2. Frundiele bi-tripenate.
3. Frundiele dupa circumferintia elipticu-oblongi, spre basa si spre vèrfu decrescente, in totu casulu la basa mai anguste . . . *A. Filix femina*.
- 3* Frundiele dupa circumferintia triangularu-ovate, ori deltoideu-oblongi, ori si lanceolate, in totu casulu inse la basa evidentu mai late.
4. Frundiele preste totu bi-tripenate.

5. Frundiele bi-tripenate, dupa circumferintia deltoideu-oblongi, lungu-acuminate. Indusiulu pre margini intregu *A. Adiantum nigrum*.

5* Frundiele bi-tripenate, dupa circumferintia triangularu-ovate. Indusiulu pre margini laceratu-fimbriata . . . *A. Ruta muraria*.

4* Frundiele numai in partea inferióra bi-penate, dela mijlocu in susu numai simplu penate. Indusiulu pre margini de totu intregu . . . *A. germanicum*.

2* Frundiele preste totu numai simplu penate

6. Stipitele si cu petiolulu comunu preste totu de colóre bruna si lucitóre. *A. Trichomanes*.

6* Stipitele numai in partea sa inferióra de colóre bruna, in cea superióra, dimpreuna cu petiolulu comunu de colóre deschisu-verde . . . *A. viride*.

1* Frundiele furcatu-divise, composite din 2—4 folióle petiolulate . . . *A. septentrionale*.

Descrierea in specialu.

A. Filix femine Bernh. (Polypodium Filix femina L. Aspidium Filix femina Swartz. Athyrium Filix femina Roth).

A. femeninu. Frundiele dupa circumferintia elipticu-oblongi, spre vèrfu acuminate si spre basa angustate, bipenate, penele lungu acuminate, penulele lanceolate, penatifide, pâna penatpartite, segmentele ovate ori oblongi, dentate, dençii acuti, ori obtusiasculi, mutici. Indusiulu transversalminte ovalu, pre margini fimbriatu-laceratu, alu penuleloru inferióre semilunaru. Frundiele dela 0.4—1.0 metru inalte.

Variaza, inse astfelu, încátu formele extreme se léga intre sine prin forme intermediare.

Prin paduri de fagu si de bradu la locuri mai multu petróse in reg. montana pâna subalpina.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

Observare. Baumgarten si dupa acesta Fuss si Schur indica pre alpii Brasiovului si deodata si pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului si aci specialminte pre tiermurii fluviului Somesiu speci'a *Athyrium fontanum* Roth (*Asplenium Halleri* R. Br.), care inse s'a constatat a nu fi acésta specie, ci *Cystopteris regia* Presl. Eu inca nu amu aflatu in acestu tinutu *A. fontanum* Roth, care altcum provine in Elveti'a.

A. Adiantum nigrum L. (*Adiantum Capillus Veneris* Bmgt. Trans. et Aut. Trans. non L.) **A. negriciosu**. Frundiele dupa circumferintia deltoideu-oblongi, la vèrfu acuminate, lucitóre, bipenate si la basa aprópe tripenate, penele — incepèndu dela basa — decrescente, penulele ovate, acutu-serrate, spre basa cuneate si aci de totu intregi, cea superióre confluenta. Indusiulu pre margini intregu. Frundiele dela 0.08—0.35 metri inalte.

Variaza:

β . Serpentina Koch. (*A. serpentina* Tausch). Penulele mai mici, mai departate, cea infime mai profundu lobate.

Prin fisiurile stânciloru printre muschiu la locuri umbrite in reg. montana si subalpina.

Pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului amu aflatu pâna acum numai var. β . *Serpentini* nu departe de comun'a Romuli.

A. Ruta muraria L. A. de muri. Frundiele dupa circumferintia triangularu-ovate, deltoidee, ori latu-ovate, bi-tripenate, coriacee, glabre, ori si munite cu peri lungi glanduliferi departati, penele câte 3—5 alterne, celea dela vârfulu laminei confluyente, celea inferiôre ovate, penatisecte ori penat-partite, penulele 3-lobate, lobii crenati, ori si incisu-crenati. Indusiulu glabru, linearu, pre margini laceratu-fimbriatu. Sorii pre fia-care segmentu câte 2—6, la urma confluenti. Stipitele cu unu sulcu longitudinalu, opacu, la basa brunu coloratu. Acesta arata aprôpe de basa la sectiunea transversala o grupa négra de celule anteposita fasciculului vascularu, ce e aprôpe de punctulu cantralu. Frundiele dela 0.04—0.15 metri inalte.

Pre localitati stâncôse, pre muri vechi s'au ruinati cu deosebire pre solu de calcaru, in reg. inferiôra si in cea montana.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

Observare. *A. lepidum* Presl., care pâna acumu nu e cunoscutu din Transilvani'a, inse care provine in Ostulu Ungariei, difera de *A. Ruta muraria* L., cu care altcum are asemenare, prin acea, că lamin'a si indusiulu sunt munite cu peri glanduliferi fôrte mici, segmentele laminei sunt fôrte subtiri si aprôpe pelucide, apoi prin lipsa grupei negre de celule anteposita fasciculului vascularu.

A. germanicum Weis (*A. Breynei* Retz. *A. alternifolium* Wulf). **A. germanicu.** Frundiele dupa circumferintia lanceolate, sau triangularu-lanceolate, in partea inferiôra bipenate, iara dela mijlocu in susu numai simplu penate, penele alterne, departate, erecte, cuneiforme, la vârfulu incisu-dentate, penele celea dela mijloculu petiolului comunu la vârfulu bi-trifide, iara celea infime bi-tripartitu-penatifide si mai lungi, laciniile cuneate. Sorii puçini, lungi si angusti. Indusiulu pre marigini de totu întregu. Stipitele la basa brunu si lucitoriu. Frundiele dela 0.06—0.18 metri inalte.

Prin fisurile stânciloru la locu cam umedu, in reg. montana si subalpina.

In fostulu districtu alu Naseudului nu s'a aflatu pâna acumu.

A. Trichomanes L. A. brunu. Frundiele dupa circumferintia lanceolatu-lineare, simplu penate, penele ovale, ori subrotunde, repande, ori si crenulate, la basa truncate, ori si subcuneate. Stipitele glabru si deinpreuna cu petiolulu comunu preste totu de colôre bruna, lucitôre. Petiolulu comunu cu doue margini anguste, scariôse si subtilu denticulate. Frundiele dela 0.05—0.15 metri inalte.

Pre localitati petrôse sau stâncôse in reg. montana pâna in cea subalpina.

In fostulu districtu alu Naseudului inca provine.

A. viride Huds. **A. verde.** Frundiele dupa circumferintia lanceolatu-lineare, simplu penate, penele rombeu-subrotunde, crenate, la basa truncatu-cuneate. Stipitele cu peri articulati rari. Petiolulu comunu fâra margini scariôse. Stipitele in partea inferiôra de colôre bruna, in cea superiôra dimpreuna cu petiolulu comunu de colôre verde-deschisa. Frundiele dela 0.05—0.15 metri inalte.

Pre asemenea localitati cá si specia precedentă.

Acésta inca provine in fostulu districtu alu Naseudului.

A. septemtrionale Swartz (*Acrostichum septemtrionale* L. *Scolopendrium septemtrionale* Roth. *Acropteris septemtrionale* Link. *Blechnum septemtrionale* Wallr). **A septem-trionalu.** Frundiele lungu- si filiformu-stipitate, furcatu-divise, purtendu 2—4 foliôle petiolulate, foliôlele lineare, ori linearu lanceolate, la basa de totu întregi, iara pre margini cu 1—2 denti, apoi la vârfulu incisu — 3 dentate. Sorii confluenti. Plânt'a dela 0.05—0.15 metri lunga.

Prin fisurile stânciloru si la locuri petrôse in reg. montana si subalpina.

Pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului pâna acumu nu s'a aflatu.

Scolopendrium Smith. *Scolopendriu.*

Sorii lineari, derepti, situati pre pagin'a inferiôra a laminei întregi, fatia de cósta medie a laminei in directiune oblicu-transversala, iara intre sine paraleli, indusiati. Indusiulu membranaceu, aîptu de ambele laturi a soriloru, desfăcându-se de asupra acestor'a.

S. vulgare Smith. (*S. officinarum* Swartz. *Asplenium Scolopendrium* L.) **S. vulgaru.** Vulg. Limb'a boului, Limb'a vacei, Limb'a cerbului, Limb'a vecina. Frundiele întregi (lamina nedivisa), lanceolate, ori oblongu-lanceolate, la basa cordate, glabre, pre pagin'a superiôra lucitôre, dela 0.18—40 metri lungi.

Pre localitati montane umbrite stâncôse sau petrôse.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

Observare. Acésta plânta se folosesce de poporu cá medicina pentru nadusiala.

Blechnum L. *Blechnu.*

Sorii lineari, derepti, elongati, situati pre pagin'a inferiôra a segmentelor frundiei, paraleli fatia de cóst'a medie si pre ambele laturi ale acestei cóste, indusiati. Indusiulu membranaceu, emanatu din disculu segmentelor, continuu, pre laturea interna apertu.

B. Spicant Roth. (*B. boreale* Swartz. *Osmunda Spicant* L. *Acrostichum Spicant* Vill. *Lomaria Spicant* Desv. *Onoclea Spicant* Hoffm. *Struthiopteris Spicant* Scop). **B. vulgaru** Frundiele dupa circumferintia elongatu-lanceolate, penatpartite, neconforme: celea fructifere subdupu mai lungi decâtu celea sterile, segmentele pre margini de totu întregi scurtu acuminate, — la frundiele celea sterile lanceolata-lineare, apropiete, la celea fructifere mai departate si lineare, tôte decrescente spre basa petiolului comunu, celea infime fôrte mici. Frundiele fructifere dela 0.3—0.5 metri lungi.

Prin paduri umede in reg. montana si subalpina.

Acésta specie e indicata cu provenitôre si pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului si anume pre muntele Ineu (2280 metr. elevat) Eu inse nu o amu aflatu nici pe acestu munte si nici altundeva in acestu ţinutu.

Pteris L. *Pteride.*

Sorii situati la marginea segmentelor frundiei, lineari, continuu, indusiati. Indusiulu membranaceu emanatu din marginea segmentelor, linearu si acoperindu din parte sorii, pre laturea interna apartu.

P. aquilina L. (*Allosorus aquilinus* Presl). **P. aquilinu.** Frundiele tôte conforme, triplicatu-penate, penulele oblongu-

ori linearu-lanceolate, obtuse, cu marginile revolute, întregi, celea infime penatífide. Frundiele dela 0.3—1.0 metri pre unele locuri si pâna la 2.5 metri înalte. Penulele glabre, ori pre ambele pagini, ori si numai pre pagin'a inferiôra pubescente.

Pre la margini de paduri, prin tufisiuri, la locuri sterile. Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

Allosorus Bernh. *Allosoru*.

Marginile segmenteloru la frundiele fertile revolute pâna la cóst'a medie (nervulu mediu) si toralóse, acoperindu sorii, partea revoluta transformata in o margine membranacee, ce substitue indusiulu si care la urma e espansa si lobata.

Sorii la inceputu subrotundi, inse ingraba confluenti constituindu unu unicu soru continuu, ce e inopositu dinaintea marginei ce'lu acopere.

A. crispus Bernh. (*Osmunda crispa* L. *Pteris crispa* All. *Onoclea crispa* Hoffm. *Acrostichum crispum* Vill. *Blechnum-crispum* Hartm. *Cryptogramma crispa* R.Br. *Struthiopteris crispa* Wallr). **A. increțitu**. Frundiele triplicatu-penate, neconforme: celea fertile mai mari decâtu celea sterile, penulele la frundiele fertile lineare, pre margini întregi, la celea sterile incise, laciuniile lineare, la vèrfu bidentate, ori si întregi. Frundiele sterile laterale dela 0.10—0.20, iara celea fertile dela 0.2—0.40 metri lungi.

Pre locuri stâncóse — rar — in reg. subalpina si alpina.

Acésta specie inca e indicata cá provenitóre pre teritoriulu fostulu districtu alu Naseudului si anume la Rodn'a. Eu inse nu o amu aflatu in acestu districtu.

Struthiopteris Willd. *Struthioptera*.

Marginile segmenteloru la frundiele fertile revolute pâna la cóst'a medie, torulóse, acoperindu sorii, partea revoluta transformata in o margine membranacee, ce substitue indusiulu, si care la urma e orizontalu espansa si lobulata, cadiendu in bucati de pre cost'a medie. Sorii fôrte indesuiti ocupându întregu disculu segmenteloru, inse despartitu prin pareti transversali.

S. germanica Willd. (*Osmunda Struthiopteris* L. *Onoclea Struthiopteris* Hoffm.) **S. germanica**. Frundiele neconforme: celea fertile multu mai mici decâtu celea sterile, celea sterile dupa circumferintia latu-oblongi, acuminate, spre basa angustate, simplu penate, penele penatpartite, segmentele oblongi, obtuse, pre margini de totu întregi, celea fertile dupa circumferintia lanceolate, penate, penele lineare, întregi, subrotunde, la urma esplanate. Frundiele sterile dela 0.3—0.8 metri lungi.

Prin paduri si tufisiuri inse la locuri mlastinóse sau lângă paraie, in reg. inferiôra si montana.

Acésta specie inca provine in fostulu districtu alu Naseudului.

IV. Equisetaceae DC.

Acésta familie consista numai din unu singuru genu: **Equisetum** si se distinge de celealalte trei familii precedente prin aceea, cá plântele au o tulpina articulata prevediuta pre la nodurile articuliloru cu o vagina dentata si e mai adeseori ramificata, inse fara foi (frundie), apoi prin o grupare proprie a sporangiiloru.

Equisetum L. *Equisetu*.

Plântele terestre, fara foi, cu o rhizoma perenala articulata si repenta, apoi cu tulpine, care pre suprafati'a loru sunt longitudinalu sulcate, sau si numai striate ori costate. La fia care nodu alu articuliloru se afla o vagina, care infasiura bas'a internodiiloru si care la gur'a sa e dentata, dentii mai multu mai puținu numerosi. Numerulu acestoru denti corespunde de comunu cu numerulu sulciloru sau alu strielor. Tulpin'a e ori simpla, ori si ramificata, si acesti rami, cari emitu dela noduri, forméza verticile. Uneori sunt acesti rami iarasi verticilatu-ramificati. Fructificati'a se compune din o spica terminala, consistenta din squame verticilate. Squamele sunt stipitatu-peltate, care pórta pre pagin'a loru inferiôra (dedesubtu) câte 3—4 sporangii dispuse in unu cercu. Sporangiiile sunt membranacee, oblongi si cu o fisura pre partea loru interiôra. Sporii suntu fôrte numerosi, globosi, apiculati si incinsi cu doue fire subtile dispuse spiralminte in jurulu sporului, si acestea fire devenindu cu timpu uscate se desfacu cu putere elastica.

Cheia speciiloru.

1. Tulpinele fructifere neconforme cu celea sterile, celea fructifere mai adeseori rosietece, ori albe, nici cându verdi.
2. Tulpinnle fructifere precoce (se desvólta înainte celoru sterile), fara rami, celea sterile ramificate.
3. Vaginele tulpineloru cu 8—15 denti (de comunu numai cu 8). Tulpinele sterile (de véra) verdi si ramificate *E. arvense*.
- 3* Vaginele tulpineloru cu 20—40 denti. Tulpinele sterile (de véra) albe, cu 20—40 rami simpli *E. telmateia*.
- 2* Tulpinele fructifere coetane cu celea sterile (ambele se desvólta in acelasi timp). Tulpinele duplu ramificate. Vaginele tulpineloru cu 4—5 denti, alu ramureloru (ramiloru secundari) cu câte 3 denti subulati *E. silvaticum*.
- 1* Tulpinele fructifere conforme cu celea sterile.
4. Spica la vèrfu seu obtusa. Tulpinele supraterranee sunt anuale (nu persista preste iarna).
5. Tulpinele profundu sulcate. Dentii vagineloru pre dosu cu câte unu sulcu longitudinalu si cu margini late albe *E. palustre*.
- 5* Tulpinele profundu sulcate. Dentii vagineloru fara sulcu longitudinalu si cu margini fôrte anguste albe. Ramii scabri *E. inundatum*.
- 5** Tulpinele numai striate (uscate puțin sulcate), mai adeseori fara rami, ramii (cându sunt) netedi. Vaginele cu 10—20 denti alipiti, cu margini fôrte anguste albe *E. limosum*.
- 4* Spica la vèrfu acuminata-mucronata. Tulpinele supraterranee perenale (persista si preste iarna).

6. Vaginele in partea loru superiôra mai largite, infasiurându numai laxu tulpina sau ramii.
7. Tulpinele cu câte 8—15 côste longitudinale, dela basa pâna câtra mijloculu loru ramificate. Côstele vagineloru fàra linie dorsala inpresa *E. ramosum*.
- 7* Tulpinele cu câte 6—8 côste, simple, ori numai la baza ramificate. Côstele vagineloru convexe si cu câte o linie dorsala profundu inpresa *E. variegatum*.
- 6* Vaginele tare strimte. Tulpinele aspre *E. hyemale*.

Descrierea in specialu.

E. arvense L. **E. de agrii**. Vulg. Barb'a ursului, Barb'a sasului, Cód'a mánzului, Cód'a calului, Cód'a iepei, Perulu porcului, Iarba de cositoriu. Tulpinele fructifere precoce, de totu simple (fàra rami), gróse, rosietece, ori galbinii, dela 0.16—0.20 metri inalte. Vaginele acestora inflatu-tubulóse, in partea loru inferiôra scarióse, cu 8—10 denti, mai scurte decâtu internodiile, dentii lanceolati, adeseori câte 2—3 coherenti. Tulpinele sterile, care se desvôlta de comunu dupa ce peru celea fructifere, sunt mai subtiri, verdi dela 0.3—0.6 metri inalte, verticilatu-ramificate, verticilii consistenti din câte 8—15 rami, ramii 4-rareori 5-angulari, simpli (fôrte rareori iarasi ramificati si inca numai din parte). Vaginele ramiloru cu câte 4 rareori 5 denti lanceolati. Spic'a obtusa la vèrfu.

Variaza:

β. campestre. (*E. campestre* Schultz). Plânta întârdiata. Tulpin'a mai multu mai puçinu scurtu ramificata si terminata cu o spica. Pre unele locuri provinu astfelu de plânte (in luna lui Iulie si Augustu) cu o spica, inse fàra rami, ori si numai cu rudimente de rami.

γ. nemorosum A. Br. (*E. pratense* Roth. non Ehrh). Tulpinele numai sterile, inalte, erecte, in partea inferiôra in unu intervalu cam lungu fàra rami, mai susu simplu ramificata, ramii elongati, orizontali. Form'a, la care ramii sunt din parte, ori preste totu iarasi ramificati, constitue **E. ramosissimum** Schur.

δ. decumbens Meyer. Tulpinele numai sterile, decumbente sau procumbeute, iar ramii erecti.

ε. alpestre Wahlbrg. Tulpinele numai sterile, decumbente, verticilii tare apropiati.

Pre agrii, praturi, câmpuri, pre localitati arenóse, ori si lutóse. Var. *ε.* pre munti. Celea fructifere in lunile Aprilie, Maiu, iar celea sterile in timpu de véra.

Afara de var. *E. alpestre*, tóte celealalte forme provinu si in fostulu districtu alu Naseudului.

E. Telmateia Ehrh. (*E. eburneum* Roth. *E. maximum* Lam. **E. albu**. Tulpinele fructifere precoce de totu simple, de grosimea unui degetu si de colóre palida-bruna, apoi dela 0.16—0.25 metri inalte. Vaginele inflatu-tubulóse, in partea loru superiôra scarióse, aprópe de lungimea internodiiloru, cu 20—40 denti subulatu-setacei. Tulpinele sterile, ce se desvôlta mai târdiu, de grosimea celor fructifere, de colóre alba, netede si dela 0.6—1.0 metri inalte, ramificate, ramii

simpli, lungi, verdi, 8-angulari, fie-care verticilu consista din 20—40 rami, cari la inceputu stau orizontalu, iar mai târdiu sunt penduli. Vaginele tulpinei la vèrfu negre, si cu 20—40 denti, iar ale ramiloru cu câte 4—5 dinti. Spica obtusa.

Prin paduri, bercuri, tufisiuri, la locuri mai multu umede; celu fructifere in lunile Aprilie, Maiu, iar celea sterile mai târdiu.

In fostulu districtu alu Naseudului inca provine.

E. silvaticum L. **E. de padure**. Tulpinele fructifere coetane cu celea sterile, celea fructifere de totu simple, iar la urma fiindu spic'a vestedita devinu ramificate. Ramii tulpineloru sterile si ale celor fructifere indesuitu verticilati, elongati si la vèrfu arcuatu-nutanti, 4-angulari, iar acesti rami iaresi verticilatu-ramificati (prin urmare tulpin'a duplu ramificata), ramurelele (ramii secundari) 3 angulare. Vaginele tulpinei inflatu-tubulóse si scarióse, cu 6—8 denti, iar vaginele ramureleloru cu câte 3 denti subulati. Tulpinele fructifere de circa 0.2 metri, iar celea sterile si pâna la 0.6 metri inalte. Spica obtusa.

La margini de paduri, prin bercuri, tufisiuri, pre localitati mai multu umede si umbróse, in timpu de primavéra.

Si acésta specie provine in fostulu districtu alu Naseudului.

Observare. **E. umbrosum** Meyer (*E. pratense* Ehrh. non Roth), care pâna acumu nu s'a aflatu in Transilvani'a, difera de specie precedenta prin aceea, cà tulpinele sunt numai simplu ramificate, ramii mai adeseori 3 angulari, vaginele tulpineloru tare apropiate, cu 8—20 denti lanceolati si angustati in unu vèrfu subtilu, pre dosu negri-bruni, iar vaginele ramiloru cu câte 3 denti ovati, la vèrfu acuti. De trei patru ori mai mica decâtu speci'a precedenta. Tulpinele fructifere albe-verdi, lucitóre.

E. palustre L. **E. de paludine**. Tulpinele fructifere conforme cu celea sterile, celea supratheranee anuale (nu persista preste iarna), ambele verdi, cu câte 8 sulci profundi, dela 0.3—0.5 metri inalte, simplu ramificate (fôrte raru tulpin'a fàra rami). Vaginele tulpineloru subinflate, cu 6—8 denti lanceolati si cu margini late albe, apoi pre dosu cu unu sulcu longitudinalu. Verticilii ramiloru consista din rami puçini numerosi, nu prea lungi, cu 5—6 sulci profundi, iar vaginele acestora cu 5—6 denti. Spica obtusa.

Variaza:

α. simplicissimum Schur (*E. prostratum* Hoppe). Tulpina erecta, fàra rami, la vèrfu cu o spica.

β. polystachium Schur. Tulpina erecta si ramificata, apoi deodata cu ramii spicifera.

γ. monostachium. Tulpina ramificata, la vèrfu cu o spica, iar ramii sterili.

δ. sterile. Tulpin'a si ramii sterili.

ε. arcuatum Milde (*microstachium* Schur). Tulpin'a decumbenta sau procumbenta, iar ramii erecti, tulpin'a si cu ramii spiciferi, spicele mici, ramii mai lungi decâtu tulpin'a.

La margini de fluvii, riuri, paraie, siantiuri cu apa, pre praturi mlastinóse si pre locuri inundate.

Tóte acestea forme provinu si pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului.

E. inundatum Lasch. (*E. littorale* Kúhlw. *E. arvensis* limosum Lasch. *E. arvense* var. *inundatum* Rabenh). **E. inun-**

datu. Tulpinele fructifere aprópe conforme cu celea sterile, anuale cu 8—16 sulci profundi, erecte, ascendente ori procumbente, ramificate, ori si fàra rami, ramii scabri, 4—6 angulari. Vaginele tulpinei oblongi, celea de sub spica campanulate, cu 8—16 denti, dentii lanceolatu-subulati, negri, cu margini anguste albe. Vaginele ramiloru cu denti capilari si negrii de totu, stnurile dentiloru dela vaginele tulpinei acute. Spic'a ovatu-oblonga, obtusa, galbina, de multeori la basa si la vèrfu rosieteca, rareori négra, sau in colórea bronsului. Stà mai aprópe de *E. limosum* decâtu de *E. arvense*.

Pre localitati inundate, arenosu-mlastinóse, pre tiermuri de riuri si de paraie.

Pàna acumu nu s'a aflatu in fostulu districtu alu Naseudului.

E. limosum L. E. de mlastini. Tulpinele fructifere conforme cu celea sterile, de totu simple, ori si simplu ramificate, striate (uscate aprópe sulcate), cu 12—20 strie, inalte dela 0.4—0.8 metri. Vaginele tulpinei cilindrice, strímte, numai la gura puçinu [mai largi, cu 10—20 denti, dentii lanceolatu-subulati, cu margini fòrte anguste albe, sinulu dentiloru obtusu. Spic'a obtusa. Tulpinele numai cam dela mijlocu in susu ramificate, in partea inferióra fàra rami. Ramii 5—6 angulari, vaginele acestora cu 5—8 denti. Colórea dentiloru e variabila: la unele plànte sunt dentii vagineloru tulpinei numai dela mijlocu in susu negri, iara alu vagineloru ramiloru verdi, — la altele sunt dentii vagineloru tulpinei preste totu si deodata si marginea acestoru vagine, de colóre négra, iara dentii vagineloru ramiloru numai dela mijlocu in susu negriciosi.

Acésta specie consista din doue forme:

α. limosum (*E. limosum* L.) Tulpina fàra rami.

β. fluviatile (*E. fluviatile* Wahlbrg. flor. suec.) Tulpina ramificata.

Pre locuri mlastinóse lànga lacuri, riuri, paraie. In fostulu districtu alu Naseudului amu aflatu numai form'a *β. E. fluviatile* in reg. subalpina pre localitati mlastinóse.

E. ramosum Schleich (*E. ramosissimum* Desf. *E. elongatum* Willd. *E. pannonicum* Kit) **E. ramificatu.** Tulpinele fructifere conforme cu celea sterile, celea suprateanee perenale, sempervirente, cu 8—15 cóste longitudinale, cóstele fàra linie dorsala in presa, dela basa pàna càtra mijlocu ramificate, ramii solitari, ori 2—9 verticilati si de comunu elongati. Vaginele tulpineloru convexe-costate, ale ramiloru inflaie infasiurèndu laxu internodiile, cu 6—8 denti, dentii la mijlocu convexi, cu o linie impresa, ori cu 4 strie obsolete, apoi la vèrfu cu unu acumene inopitu membranaceu lanceolatu-subulatu. Vaginele concolore, numai basa dentiloru puçinu negricioase, altcumu insasi marginea vagineloru de colóre albinétia si membranacee. Intréga plànta de colóre albestrie-verde, ramii gracili. Spic'a acuminatu-mucronata. Specimine mai mici, adeseori numai la basa si inca tare ramificate, ramii elongatii, emuléza tulpine simple cespitóse.

Pre localitati arenóse, atàtu umede, càtu si mai uscate, Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

E. variegatum Schleich (*E. tenue* Hoppe. *E. reptans* *β. variegatum* Wahlbrg. flor. lapp. *E. caespitosum* Fuss Fl. Transs. non Schur.) Tulpinile fructifere conforme cu celea sterile,

cespitóse, simple, cu 6—8 cóste, cóstele vagineloru convexe, notate cu o linie dorsala impresa, vaginele la gura mai largite infasiurendu numai laxu internodiile si detrecàndu in 6—8 denti, la gur'a si la denti neegalu 4 striate, dentii plani, scariosi, albu-membranacei, cu o strie medie negricióse si la vèrfu cuspidati, iara dupa caderea cuspidelui remanu ovati. Tulpinele forméza cespitate, inalte dela 0.12—0.25 metri, celea centrale si pàna la 0.5 metri. Spica acuminatu-mucronata. Fructificati'a se desvòlta in tempu de véra.

β. serotinum (*E. serotinum* Schur. *E. variegatum* var. laeve Milde). Tulpinele subsolitari, fòrte gracile. Spic'a fòrte mica, de colóre aurantiaca, pre jumătate inclusa in vagin'a suprema. Fructifica mai târdiu dintre tóte speciile.

Pre praturi arenóse, lànga tiermuri de riuri, in locuri montane.

In fostulu districtu alu Naseudului nu s'a aflatu pàna acumu.

E. hyemale L. (*E. alpinum* Schur. *E. fusco-zonatum* Schur). **E. de iarna.** Tulpinele fructifere conforme cu celea sterile, perenale, sempervirente, aspre, simple, ori si numai la basa ramificate, cu 14—20 cóste, cóstele planiuscule. Vaginele tulpineloru cilindrice, tare strímte, dentate, dentii subpatuli, rotundati si terminati cu unu acumene inopitu lanceolatu-subulatu si membranaceu, care in graba se incretiesce si cade, remàndu insesi denti scurti si rotundati. Plànta dela 0.50—1.25 metri inalta. Vaginele la basa cu o fasie négra, uneori la basa si si la gura cu o atare fasie si câte odata vaginele infime preste totu negre. Spic'a acuminatu-mucronata.

Variaza:

β. Schleicheri (*E. Schleicheri* Milde). Vaginele fàra denti sau si numai celea supreme si celea infime dentate. Vaginele negre-brune, netede.

Prin paduri rarite si la margini de paduri pre localitati cam umede.

Acésta specie provine si pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului.

Observare. *E. hyemale* L. fiindu plànta aspra se foloseste la lustruirea vaselor de cusutoriu sau si alu altoru metale mai moi.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 342/1889.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romànu, luat in sedinti'a dela 12 Novembre n. 1889.

Presiedinte: George Baritiu. Membrii presenti: Dr. Il. Puscariu vice-presedinte, Parteniu Cosm'a, Nicanoru Fratesiu, I. Popescu, I. G. Popu, I. Cretiu, G. Candrea.

Secretariu: Dr. I. Crisanu.

Nr. 134. Fiindu ratiociniulu de pe anulu scol. 1888/9 alu scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei censuratu

prin comisiunea exmisa spre acestu scopu cu datulu 9 Iuliu a. c. sub Nr. 175 se decide:

— A se exmite o comisiune in persónele dloru Partenie Cosm'a, I. Cretiu si G. Candrea, cu insarcinarea: de a compune pe bas'a ratiociniului anului trecutu scol. unu proiectu de budgetu pentru anulu scolaru 1889/90 pe sém'a institutului de fete a Asociatiunei. Comisiunea va avea se erueze totodata: daca s'a obtinutu sau nu vre-unu càstigu, prin luarea in regie proprie a alimentatiunei in internatulu impreunatu cu institutulu Asociatiunei. eara despre resultatu se raporteze acestui comitetu la timpulu seu.

Nr. 135. Dl. D. Draganu, preotu in Gyergyó-Domuc, cere unu stipendiu de 50 fl. pe sém'a ficei sale Lucreti'a, eleva in internatulu din Brasiovu (Ex. Nr. 301/1889).

— Cele 10 stipendii à 50 fl. votate din sum'a de 1000 fl., unu daru facutu de institutulu de creditu si economii „Albin'a“ din Sibiu, menite fiindu pentru acelea fetitiei, care voru fi adapostite in internatulu impreunatu cu scól'a Asociatiunei, cererea preotului D. Draganu nu se póte considera.

Nr. 136. G. Bestelea din Lupsi'a se róga a i se acorda unu ajutoriu de 35 fl. spre a putea sustinea pre fiii sei orfani de mama, Theodoru si Vasile, la meseriile, la cari sunt dejà aplicati in orasiulu Turd'a. (Ex. Nr. 312/1889).

— Se constata, cà pe cale presidiala 'i s'a atrasu pententelui atentiunea asupra concursului exscrisu din partea acestui comitetu cu datulu 4 Octombre a. c. Nr. 311.

Nr. 137. Vice-presedintele Asociatiunei, dlu archimandritu si vicariu arhiepiscopescu Dr. Ilarionu Puscariu, transpune in pastrarea comitetului o pétra monumentala, care s'a aflatu cu ocasiunea unoru sapatuiri in apropierea Abrudului si pe care 'i-a incredintiatu spre predare acestui comitetu, Dómna Zoe Cirlea din Abrudu. (Ex. Nr. 315/1889).

— Cu multiamita spre sciintia, avédu a se adevérí primirea petrii nümite.

Nr. 138. Dna Sofi'a Vasile nasc. Dorca se róga pentru unu ajutoriu pe sém'a fiului ei orfanu, Alexandru, studentu de cl. I. gimn. in Sibiu. (Ex. 317/1889).

— Nefindu in prezentu in vacantia nici-unulu din stipendiile votate de Asociatiune, cererea Dnei Sofi'a Vasile nu se póte considerá.

Nr. 139. Dlu Romulu Simu, invetiatoriu dirigentu in Orlatu, luându-si ansa dela impregiurarea, cà adunarea generala a Asociatiunei, ținuta estanu in Fagarasiu, a votatu o suma de bani in scopu de a se da unu avéntu mai mare literaturii poporale romane, atrage atentiunea acestui comitetu asupra lipsei, ce se arata la noi romanii din Ungaria pentru unu legendariu menitu pentru scólele cu unu invetiatoriu, si crede, cà prin punerea la cale a unui asemenea legendariu s'ar intrebuintiá mai bine sum'a votata. (Ex. Nr. 318/1889).

— Hártia dlui R. Simu se transpune spre folosire comisiunei exmise cu datulu 16 Septembrie a. c. sub Nr. 296 cu scopu de a face acestui comitetu propuneri relative la modul, cum anume ar fi sè se folosésca sum'a de 1000 fl. v. a. votata pe anulu budgetariu 1890, pentru publicarea de brosiuri si càrti poporale corespundietóre scopurilor Asociatiunei.

Nr. 140. Inaltulu ministeriu reg. ung. de interne prin hártia dto 30 Septembrie a. c. Nr. 63.500 adresata publicului din comitatulu Sibiului, ne incunoscintiedia, cà a aflatu a intàri alegerea de presedinte alu Asociatiunei transilvane in persón'a dlui G. Baritiu, precum si alegerea de vice-presedinte alu aceleasi Asociatiuni in persón'a dlui archimandritu si vicariu arhiepiscopescu Dr. Il. Puscariu. (Ex. Nr. 319/1889).

— Spre sciintia, constatându-se, cà cei alesi au fostu incunoscintiati despre cuprinsulu hártiei sus citate a inaltului ministeriu reg. ung. de interne.

Nr. 141. Dlu Pompiliu Piso, macelariu in Sacarèmbu se róga, cà se se acórde ficei sale Adelina o suma mai considerabila din stipendiile inca neconferite, menite pentru eleve, care voru fi adapostite in internatulu impreunatu cu scól'a civila de fete a Asociatiunei transilvane. (Ex. Nr. 323/1889).

— Cererea dlui P. Piso se considera intru atàta, cà se acórda ficei sale Adelina, eleva a scólei civile de fete a Asociatiunei si adapostita in internatulu acelei scóle, unu stipendiu de fl. 50 v. a. pentru anulu curentu 1889/90.

Nr. 142. Invetiátórea dela scól'a civila de fete a Asociatiunei, Dsióra Eugenia Trifu, substerne in originalu diplom'a sa despre examenulu de cualificatiune pentru scólele poporale superióre si scólele civile, din care se vede, cà numit'a domnisióra a trecutu examenulu cu succesu fórtu bunu. (Ex. Numerulu 326/1889).

— Spre sciintia.

Nr. 143. Directiunea despartimentului XI (Simleulu Silvaniei) substerne protocolulu adunarii generale a despartimentului ținuta la 6 Augustu a. c. in comun'a Tresnea dimpreuna cu aclusele aceluia si cu sum'a de fl. 69 v. a. taxe intrate dela membrii vechi si noi.

Din protocolulu substernutu se vede:

a) cà adunarea a fostu cercetata de preste 800 ómeni.

b) cà pe bas'a raportului comitetului in despartimentu nu se constata progresu mai mare in cele alu invetiamentului poporalu de cum a fost celu din anulu espiratu;

c) cà dela membrii ordinari, vechi si noi a intratu sum'a de fl. 69. —;

d) dela membrii ajutatori si cu contribuiuri pentru premiarea scolarilor din Tresnea si a unoru invetiatori, a intratu cu totulu sum'a de 102 fl. 78 cr.;

e) cà pentru compunerea premiilor au contribuitu intre altii:

1. Dlu G. Popu, cu 1 vaca cu vitielu si 1 scrófa cu 5 purcei. — 2. Dlu I. Nichita cu 20 fl. — 3. Dlu Florianu Cocianu cu 20 fl. — 4. Dlu A. Barboloviciu cu 10 fl. — 5. Dlu I. Sèrbu, cu 5 fl. — 6. Institutulu „Silvania“ 2 esemplarie din „Istoria Transilvaniei“ de G. Baritiu. — 7. Dlu A. Cosm'a cu 10 fl.;

f) cà contribuiurile aratate, precum si taxele intrate dela membrii ajutatori sau folositu astfelu, cà s'au premiatu:

1. M. Bobis, invetiatoriu in Supurulu sup. cu 1 vaca cu vitielu. — 2. D. Gog cu 1 scrófa cu 5 purcei. — 3. G. Hossu cu 20 fl. — 4. P. Danciu cu 10 fl. — 5. I. Mándruti'a cu 10 fl. — 6. V. Almasiu cu 10 fl. — 7. I. Maximu cu 1 exemplariu din „Istoria Transilvaniei“. — 8. V. Olténu cu 1 exemplariu din „Istoria Transilvaniei“. — 9. P. Longin cu 10 fl. — 10. Scolarii diligenti din Tresnea cu câte 1 carte. — 11. Scolarii din alte comune cu câte 1 Abecedaru sau carte de rugaciuni;

g) s'au cetitu 2 dissertatiuni: 1. O epistola din 1842 a Episcopului Lemenyi de Dlu A. Cosm'a; 2. „Cultur'a nationala romana in raportu cu meseriasii“ de dlu I. Papiriu;

h) s'a reconstruitu subcomitetulu realegându-se totu membrii fosti, cà actuariu in loculu dlui A. Cosm'a, care s'a rogatu se fia dispensatu de acestu oficiu, fiindu preste mesura ocupatu, s'a designatu dlu Dr. I. Nichita;

i) proxim'a adunare generala a despartimentului se va ținea in Supurulu sup., timpulu avédu a'lu fixa subcomitetulu;

k) s'a decisu, cu disertatiunile cetite, aflându-se corespundietóre, se fia publicate in organulu Asociatiunei.

Se însémna, cà din list'a membriloru alaturata la protocolu nu e evidentu, care membru càtu si ce felu de taxe a solvit. (Ex. Nr. 328/1889).

— Se adeverece primirea sumei de 69 fl. v. a. intrata din taxe dela membrii ordinari, vechi si noi, cu aceea, cà

membri noi voru primi diplom'a de membru numai dupa-ce voru fi obținutu aprobarea proximei adunari generale a Asso-
ciatiunei, precumu si cu acestu adausu, că de ore-ce din
list'a membriloru, aclusa la protocolu, nu este evidentu care
dintre membrii solventi sunt noi dupa-ce taxa pentru diplome
e insemnata in multe casuri la membrii de cei vechi, direc-
tiunea despartimentului este invitata se lamurésca acestu
lucru, că astfelu tacsele incurse se póta fi exactu contate din
partea cassariului Asociatiunei, comitetulu ia si de astadata
cu placere actu de activitatea ce se desvólta in acestu des-
partimentu in respectulu culturai poporului romanu din acele
párti si apróba modulu intrebuintari sumeloru intrate din
taxele de pe la membrii ajutatori si alti binevoitori.

— Reconstruirea subcomitetului si peste totu cuprinsulu
protocolului se ia cu aprobare spre sciintia.

Dissertatiunile cetite in adunarea despartimentului, se
voru publicá in organulu Asociatiunei, daca se voru aflá
corespundietóre, precumu un'a din acelea trimisa fiindu, s'a
si datu la tipariu, éra a dou'a se astépta cá se fia inaintata
la comitetu.

Nr. 144. Directiunea scólei Asociatiunei aterne pro-
tocolulu luat in conferinti'a colegiului invetiatorescu dela
acea scóla dela 30 Octombrie a. c.

Din protocolulu substernutu se vede:

a) că, in lips'a unei persóne de specialitate din corpulu
didacticu, conducerea gimnasticei s'a incredintiatu si pentru
anulu scol. curentu, dsiórei M. Mangesius totu intre condi-
tiunile stabilite in anulu trecut;

b) că music'a instrumentala o predau in institutu d-rele
Sabin'a Brote si Paula de Heldenberg, cea din urma absol-
venta a conservatoriului din Vien'a. Domnisiór'a S. Brote in-
struédia in conditiunile din trecut 10 eleve, ér' Dsiór'a Paula
de Heldenberg 11 eleve in conditiunile, in care a fostu instruat
anulu trecut dlu G. Dim'a, carele nu s'a pututu angaja se deie
si mai departe ore in institutu;

c) in cursulu complementariu s'au inscrisu 4 eleve;

d) socotelele internatului si ale scólei in generalu le
pórta directór'a internatului, sub control'a directiunei scolare,
ér' banii ce intra, daca trecu preste sum'a de 30 fl. v. a. se
deponu la institutu „Albin'a“ spre fructificare: conturile
speselor mai merunte ale elevelor le pórta sub control'a
directórei, dsór'a invetiátore E. Trifu. (Ex. Nr. 333/1889).

— Spre sciintia cu aprobare.

Nr. 145. La propunerea comisiunei exmise din sinulu
comitetului cu datulu 13 Octombrie 1887 sub Nr. 438 se decide:
(Ex. Nr. 334/1889).

— Sum'a de 412 fl. 01 cr. v. a. ce s'a transpusu cu
datulu 4 Octombrie 1887 Nr. 285 comitetului prin directiunea
academiei de drepturi desfiintiate din Sibiiu din fondulu so-
cietatii academice „pentru spriginirea juristiloru seraci,“ de
asemenea desfiintiate dela numit'a academia, dimpreuna cu
interesele rezultate dela datulu transpunerei, avédu a se
folosí in conformitate cu scopurile prevédute in statutele sus-
citatei societati academice, se va impartí in 4 parti egale si
se va conferí in forma de ajutoriu pe calea concursului, la 4
tineri romani din Transilvania, cari studiédia drepturile ca
ascultatori ordinari si cu succesu deplinu satisfacatoriu, la una
din universitatile din patria.

Nr. 146. La raportulu comisiunei exmise din sinulu
comitetului cu datulu 4 Octombrie a. c. Nr. 124 (Ex. Nu-
merulu 335/1889) se decide:

— Sum'a de 50 fl. transpusa comitetului prin preotulu
B. Groze din Maier, din lasamentulu dupa fericitulu Gregoriu

Hangea se va administra si mai departe cá depositu in sen-
sulu conclusului dto 4 Octombrie a. c. Nr. prot. 124.

Sibiiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presiedinte.

Dr. Ioan Crisianu m. p.
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde d-loru:
P. Cosm'a, Nicanoru Fratesiu, Ioanu Cretiu, I. Popescu,
I. G. Popu.

S'a cetitu si verificatu. Sibiiu in 16 Novembre 1889.

Nicanoru Fratesiu p. m.

I. G. Popu m. p.

Bibliografia.

— Sub tipariu se afla in tipografi'a archidiecekana din
Sibiiu „**Cuvéntari funebrele si memoriale**“ cu unu
adausu de „texturi biblice pentru cuvéntari fune-
brale“, de **Zacharia Boin**, Assesoru consistorialu etc.

Pretiuulu abonamentului e 1 fl. 50 cr. v. a. de
exemplariu brosiuratu, afara de porto-postalu. Abonamente
se primescu la tipografi'a archidiecekana si la insti-
tutulu tipograficu din Sibiiu, apoi la tipografiile
archiepiscopésca din Cernauti, diecesane din
Aradu si Caransebesiu, la toti DD. protopres-
biteri din metropolie, unde pretutindenii sunt depuse
prospecte mai detaiate si cóle de abonamente, in fine directu
la autorulu in Sibiiu (strad'a Macelariloru Nr. 21).
Dupa esire, scrierea, carea va cuprinde 17—18 cóle tiparite,
se va vinde cu pretiu urcatu.

— (Pentru bibliotecele scolare). Domnulu V.
Petri anuntia, dreptu respunsu la intrebarile, ce i-se adre-
sédia, că, mai avédu puține esemplare complete din
„Scóla Romana“, tomulu I, III si IV (tomulu II e epuissatu),
ér' din „Scóla Practica“ tóte patru tomurile, reduce
pretiuulu la câte 1 fl., plus 10 cr. porto de fie-care tomu.
Tóte 7 tomurile la olalta costa 7 fl., plus 50 cr. porto si
recomandare. Mai inainte au costatu aceste 7 tomuri 25 fl.)
Cum se scie, Foile aceste sunt unu adeveratu tesauru de
tractate pedagogice si lectiuni practice. Comandele sunt a se
adresa la autoru in Nasaudu (Naszodu), unde se mai afla:
Legea de pensiune, pentru invetiatorii poporali din Un-
garia dimpreuna cu ordinatiunile ministeriale publicate in urma.
Exemplariulu 20 cr.

Planu de invetiamentu pentru scólelele po-
porale nemaghiare. In intielesulu art. de lege XXXVIII
din 1868 si XVIII. din 1879. Edatu in urm'a ordinatiunei
ministrului r. u. de culte si instructiune publica din 29 Iuniu
1879, Nr. 17,284. Exemplarulu 20 cr.

Planu de lectiuni pentru scóle elementare roma-
nesci. Intogmitu pe treidieci de septemáni. De V.
Petri. Unu esemplariu 25 cr.

— „Amiculu Poporului“. Calindariu pe anulu co-
munu 1890. Anulu XXX, intocmitu de Gr. Sim'a a lui Ioanu,
Pretiuulu 50 cr. sau 1 leu 50 bani. Sibiiu. Tipariulu si Edi-
tur'a lui W. Krafft.

— Calendariu pe anulu dela Christosu 1890. Anulu
XI. Pretiuulu 30 cr. v. a. Aradu. Editur'a tipografiei diecesei
gr. or. romane a Aradului.

— Calendariulu „Calicului“ pe anulu 1890 sau
calendariu humoristicu si satiricu cu ilustratiuni, alcatuitu
dupa gradurile climatice ale pungi Romaniloru din tóta lumea.
Anulu V. Pretiuulu 36 cr. sau 1 franc. Sibiiu, Tipariulu si
editur'a lui W. Krafft.

Consemnarea

contribuitorilor făcute în favorul scôlei superioare de fete a „Asociațiunii transilvane” pe cîl'a d-lui Parteniu Cosm'a, din 1 Ianuarie pînă la ultim'a Iunie 1889.

(Urmare).

Mark Bela, econ. in Ocn'a; Igna Petru, economu in Gura-Dobra; Ioanu Criste, economu in Dobr'a cîte 1 fl.; Neculae Nemptiu, economu in Armeni 50 cr.; Simionu Mitea, economu in Presac'a 1 fl.; Tenie Onescu, Iosifu Pop'a, economi in Rechitora cîte 50 cr.; P. Ganea, econ. in Unciucu 1 fl.; Ioanu Cristea, economu in Csongra; Todoru Rosc'a, econ. in Karácsonfalva cîte 50 cr.; Susan'a Babutz, econ. in M. Bükkös; Br. Kemény Endre, Ioanu Iuonasi, economi in Felfalau; Iosifu Csenger, Ioanu Covrigu, economi in Gernyeszeg; Szöcs Mihai, econ. in Alsó-Regen; Ioanu Moldovanu, Constantinu Costinu, economi in Mező-Ujlak; Chirila Deac, econ. in M. Oroszfalu; Stefanu Butta, econ. in Monosfalu; Iohann Kräutner, econ. in Bátos; Moisan Leontye, econ. in M. Fülöpös; Iohann Fleischer, econ. in Bátos; Zacharie Russu, econ. in Fűszkut; Nechita Selagianu, econ. in Mociu; Stefanu Floria, Dumitru Somlia, economi in M. Frata; Lazar Marginenu, econ. in Sânt-Iacob de câmpie; Vasilie Chindea, econ. in Totháza; Ioanu Weis, ec. in M.-Ormenyész; Ioanu Marginenu, econ. in Totháza; Nagy Sandor, econ. in Szabed; Alesandru Donescu, econ. in Balta de Câmpie; Artemie Trifanu, croitoriu in Sibiiu; Ioanu Ioanovici, econ. in Rusi; Theodoru Lelea, econ. in Toraculu-mare; Hügel Ernő, econ. in Sz. Regen; Gyergyelyfy Gábor, econ. in M.-Udvarhely; Zordor Bertha, econ. in M.-Vásárhely; Iohann Lutsch, econ. in Iohanisdorf; Pavelu Hilla, econ. in Bórta, Iosifu Gergel, econ. in Selcau; Ioanu Nasaleonu, econ. in Noraly; Simeonu Mihalte, econ. in Sânt-Mihaiu de câmpie; Aftonu Goda, Neculae Tatahnia, economi in Mihaltiu; Michailu Conusielu, econ. in Hasiagu; Finta Ferencz, econ. in Borhid; Alba Gavrilă, econ. in Rimetiu; Moise Lucaci, econ. in Unciucu cîte 1 fl.; Iohann Mister, Mathias Molnar, Georg Meister, economi in Ocn'a; Neculae Radu, economu in Mardesi cîte 50 cr. Petru Apolzanu, George Cotoră, economi in Vestem; Neculae Veja, econ. in Boholtiu; Ilie Duvlea, econ. in Sebesielu; Ioanu Macellariu, proprietariu in Mercurea; Anicuti'a Valenu, econ. in Hatiegu; Mari'a Magda, económa in Drâmbar; Mari'a Cornea, económa in Alvincz; Ioanu Petruti, econ. in Ciugud; Ioanu Dusie, econ. in Armeni; Petru Brocei, econ. in Petrosu; Ioanu Blos, econ. in Orsiová; Csiki István, econ. in Craifalau; Catarina Lutsch, económa in Ungurei; Ioanu Kereban, econ. in Alvincz; Bolyai Gáspár, econ. in Bui'a; Neculae Iossa, econ. in Poclosiu; Theodoru Munzatu, econ. in Szóváros; Ioanu Pap, econ. in Babucz; Michai Kettl, econ. in Sibiiu; Paraschiv'a Copacenu, económa in Sibiiu; Neculae Hasiaganu, Ilie Chidu, George Milea, econ. in Vestemu; Anghelu Cococariu, ec. in Prostea-mare cîte 1 fl.; George Popa, ec. in Bratei 50 cr.; Stefanu Albu, profesor, in Bradu 1 fl.; Ioanu Voicu, ec. in Bogatu 50 cr.; George Moldovanu, Savu Oprisoru, Ioanu Cheresi, Vesmás János, Ilie Obzog, economi in Ocn'a; Ioanu Marginenu, econ. in Alb'a-Iuli'a cîte 1 fl.; Iosef Meltzer, econ. in Sibiiu 2 fl.; Barbus János, econ. in Borhid 1 fl.; Iohann Penkert, econ. in Călnicu 50 cr.; Ioanu Crisanu, econ. in Lapugiulu-de-susu; Ioanu Cutenu, econ. in Bastea cîte 1 fl.; Simionu Hondrea, econ. in Sacadate 50 cr.; Michaila Fiscu, econ. in Boiulu-mare; Stefan, Baboia, econ. in Cohalmu cîte 1 fl.; Székely Mihaly, econ. in Gombás 50 cr.; Bretter Lajos, econ. in S.-Régen; Ioanu Popoviciu, econ. in Baia-de-Crisiu; Ilisie Lázár, econ. in Földfa; Ilie Oltenu, econ. in Mercurea, Ana Cazan, económa in Bogatu; Ilie Bechesi, econ. in Boiulu-mare; Zacharie Muntenu, econ. in Danosi cîte 1 fl.; Pavelu Négú, econ. in Feriház 50 cr.; Iosifu Maieru, econ. in Cichindelu; Ioanu Mihaltianu, econ. in Vadverem; Constantinu Prie, econ. in

Sacadate; Ioanu Deac, econ. in Teu; Ioanu Cămpenu, econ. Sieic'a-mica; Ioanu Belgradenu, econ. in Vestemu cîte 1 fl.; Ioanu Darabantiu, econ. in Mohu 50 cr.; Székely János, econ. in Ocn'a; Ioanu Conciu, Dumitru Ploscariu, Vasilie Soporanu, economi in M. Frata; Simionu Muscariu, econ. in Mező-Szt. Mihálytelke; Petru Ciurtinu, econ. in M. Frata; Alexandru Popu, econ. in Visolya; Tóderu Bucuru, Proc'a Popi, economi in Toraculu-micu; Tom'a Iordachie, Ioanu Surdanu, economi in Sacadate; Aronu Benti'a, econ. in Bászpaták; Nicolae Filimonu, econ. in Vormaga; Rafila Mohanu, económa in Ocn'a; Ioanu Curtenu, econ. in Ocn'a cîte 1 fl.; Bajnoczi Akos, econ. Chibuluntu 50 cr.; Bucuru Dancasiu, econ. in Resinariu 1 fl.; Ioanu Zacharie, econ. in Sacadate; Ats Sara, econ. in Apa; Ioanu Moldovanu, econ. in Aranyos-Medgyes; Osan Flóre, econ. in Borhid; Ioanu Pop, econ. in Kis-Sikárló cîte 50 cr.; Ördes László, econ. in Iósefháza; Georgiu Huzen, econ. in Gőzbed cîte 1 fl.; Ster Mihály, econ. in Borhid 50 cr.; Popu László, econ. in Borhidu; Thóderu Bodie, econ. in Aranyos Medgyes; Ioanu Romanu, econ. in Gyekény; Arionu Zeikony, econ. in Ostrov; Iosifu Tincu, econ. in Gruiu cîte 1 fl.; Ana Oprisoru, económa in Ocn'a 50 cr.; Ioana Vacariu, econ. in Ocn'a; Ioanu Tóderu, econ. in Merisoru cîte 1 fl.; Mihaila Deac, econ. in Vidacutulu-romanu; Lazaru Hedrea, econ. in Sighisiór'a; Mihaila Crişanu, Ilie Fintoc, economi in Boiulu-mare cîte 50 cr.; Martinu Schänk, econ. in Nemsia 1 fl.; N. Russu; Ibişdorfu-sas. 50 cr.; Achimu Fejer, econ. in Mediasiu; Vasilie Dârloşanu, econ. in Ibişdorfu-sas. cîte 1 fl.; Vasilie Parnuti, econ. in Hăşfalau 50 cr.; Daniilu Maior, econ. in Oláh-Andrásfalva; Zacharie Pavelu, econ. in Felég cîte 1 fl.; Giuri Pista, econ. in Hăşfalau; Stefanu Cziez, economu in Poclosi cîte 50 cr.; Dumitru Farcasi, econ. in Kis Apoldu 1 fl.; Ioanu Balabanu, econ. in Alpina 50 cr.; Ioanu Muntenu, econ. in Vestemu; George Popu, econ. in Cistelen; Andrei Radu, economu in Siopteru; Ioanu Catinenu, econ. in Sz.-Akna; Petru Hatieganu, econ. in Mihaltiu, Dumitru Chiusdea, econ. in Sinc'a noua; Ioanu Goranu, par. in Cuşdior'a; Stefan Petroviciu, econ. in Toraculu-micu; N. Radu, econ. in Stenea; Griga Borhidanu, in Szoldobágy; Adam Kontz, econ. in Toldalóg; Michaila Bratenu, econ. in Orosz-Idecs; Nagy Iózséf, econom in M.-Bölkeny; Iohann Kreutner; Mari'a Fleischer, Iohann; Zirmer, econ. in Bátos; Mari'a Pop'a, económa in Frăua; Nagy Siandor, econ. in Hăşfalau; Ana Iordachie, económa in Sacadate cîte 1 fl.; Ana Zacharie, económa in Sacadate; Stefanu Jum'a, econ. in Bátos; Nutiu Fazsi, Peter Rustyuk, economi in Szinervárallya cîte 50 cr.; Avramu Bicheriu, Ioanu Pop'a, economi in Rosi'a-Secasilului; Bereczky Siandor, Neculae Suciu, economi in Ocn'a cîte 1 fl.; Saveta Lascu, econ. in Alvincz 50 cr.; Moise Ratiu, econ. in Stenea; Ioanu Duma, econ. in Ocn'a; Ioanu Siular, Filip György, economi in Ripa; George Muntenu, econ. in Mercurea; Neculae Albu, econ. in Contia cîte 1 fl.; Ioanu Tuduru, economu in Ocn'a 50 cr.; Ioanu Gavrilă, econ. in Mohu; Tolnay Károly, econ. in Sibiiu cîte 1 fl.; Michailu Lederer, econ. in Sibiiu 50 cr.; Szegedi, László, econ. in Magyar-Bölkeny; Mihály Lovász, econ. in Magyaró; Zsiga György, Ioanu Bretanu, economi in Bojanháza; Koos János, econ. in Unoka; Constantinu Liulea, econ. in Sacadate cîte 1 fl.; Mari'a Romanu, económa in Sacadate 50 cr.; Ioanu Chivesianu, econ. in Strugar; Dumitru Lungu, econ. in Kányaháza; Mart. Comisielu, econ. in Hasiagu; Ioanu Schiopu, econ. in Lancram; Simionu Filimonu, econ. in Lomanu; Alece Popu, Vasile Mihaltianu, Vasile Gram'a, economi in Siopteri; Zacharie Săngeranu, econ. in Siermesielu; Tom'a Ana, económa in Berchesi cîte 1 fl.; Ioanu Parau, econ. in Alamoru; Ioanu Siorostinenu, econ. in Bogatu; Csoplinta Trifanu, econ. in Déod; Szilágy László, Varg'a Iozsef, economi in Apa; Anani'a Constantinu, econ. in Czelma; Stefanu Solomonu, econ. in Alamoru; Thóderu Ratiu, econ. in Siermesielu; Ioanu Bara, econ. in Cristianu cîte 50 cr.;

Ioanu Tomi, econ. in Alamaru; Demeter Antonu, comerc in Sibiu; Ioanu Oprisi, Necolae Oprisiu, economi in Armeni; Vasile Marginenu, econ. in Brosteni; Ioanu Bucsia, econ. in Sasasiu; George Siandru, econ. in Reghinu; Necolae Brana, econ. in Mohu câte 1 fl.; Margareta Connerth, economa in Sibiu 50 cr.; Neculae Gedeonu, Mihail Hoprich, economi in Mohu câte 1 fl.; Ioann Gelasie, econ. in Mohu 50 cr.; Hermetzi Sándor, econ. in Ocn'a; Mari'a Mandrénu, economa in Ocn'a; Gall Siandor, econ. in Ocn'a; Tóderu Stanu, econ. in Chesler; Cosztán Czaró, econ. in Fekete-Györös; Ioanu Harsianu, econ. in Chichindelu; Michaila Covrigu, econ. in Alsó-Repa; Ilie Suciu, econ. in Felső-Oroszfalu; Ioanu Contiu, econ. in Köbülkut; Nistoru Buzila, Berkovits Mór, economi in O.-Ujfalú câte 1 fl.; Sztatmary Mozes, econ. in Aiud 50 cr.; Savu Oprisoru, econ. in Ocn'a; Ioanu Gărbaciu, econ. in Armeni; Ana Carabulea, economa in Ocn'a; Partenie Stoic'a, econ. in Dobr'a; Nagy Katalin, econ. in Hasfaleu, câte 1 fl.

(Va urma).

Convocarea adunarei generale

a despartimentului alu VIII-lea alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Dupa-ce activitatea despartimentului alu VIII prin eviniminte nefaste dela anulu 1887 s'a intreruptu, si comitetul alesu si neconstituitu nu si-a mai pututu ținea sedintiele sale indatinate, subscrisii in interesulu celei mai sante cause a poporului romanu convoca prin acesta o adunare generala a despartimentului in orasiulu Alb'a-Iulia pre diu'a de 17 Decembre 1889 st. n. la 2 ore dupamezi in edificiulu scolei gr. orientale din orasiu.

Toti inteligintii si toti cei ce dorescu a conlucra pentru cultura poporului romanu, sunt poftiti a lua parte la acesta adunare.

Obiectele adunarei generale voru fi: alegerea directorelui si a membrilor de comitetu alu acestui despartimentu, precum si deliberarea obiectelor supuse conformu regulamentului la aprecierea adunarei generale.

Alb'a-Iuli'a in 16 Novembre 1889.

Alex. Tordasianu m. p., Sim. Micu m. p., R. Patiti'a m. p.,
protopresbiteru. protopopu. avocat.

Nr. 334/1889.

Concursu.

In conformitate cu conclusulu ddto 12 Novembre a. c. Nr. prot. 145 alu comitetului subsemnatu, se creedia din sum'a de fl. 412.01 cr. si din interesele acestei sume, ce s'a transpusu comitetului din fondulu desfiintiatei societati academice „pentru spriginirea juristiloru seraci“ din Sibiu, 4 ajutoare egale pentru 4 tineri romani nascuti in Transilvani'a, cari voru dovedi, ca studiadia drepturile ca ascultatori ordinari si cu succesu deplinu satisfactoriu la un'a din univesitatile din patria. Pentru conferirea acestoru ajutoare se escrie concursu cu terminulu pana la 31 Decembre n. 1889.

Cererile au se fia inaintate: „Comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu in Sibiu, strad'a morii (Mühlgasse) Nr. 8.

Sibiu, din sedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, țnuta la 12 Novembre, 1889.

George Baritiu,
presedinte.

Dr. I. Crisianu,
secretariu II.

Anuntiu de abonamentu.

Cu 1 Ianuariu 1890 se incepe cursulu alu XXI-lea alu foiei

„TRANSILVANI'A“

pe anulu 1890.

Dupace in sedinti'a II a adunarei generale dela Alb'a-Iuli'a țnuta in 9 Augustu 1886 s'a reasumatu conclusulu adunarei generale din Orascia si s'a decisu, ca din 1 Ianuariu 1887 nu numai membrii fundatori si pe viatia, ci si toti membrii ordinari ai asociatiunei transilvane se primesca acesta foia gratis si franco de portulu postei, asia avemu onore a face cunoscutu, ca la toti domnii membri ordinari, cati platescu regulatu tax'a de 5 florini v. a. pe anu, se va trimite Transilvani'a gratis pe fie-care anu.

Pentru nemembrii pretiulu este 3 fl. v. a. pe anulu intregu. Afara din monarchia 9 franci. Pe creditu nu se da; nici se primesce abonamentu pe semestru, ci numai pe anulu intregu.

Nri singuratici din anii trecuti nu se dau, caci tote exemplariile remase neabonate s'au legatu in brosiure si ele formedia proprietatea Asociatiunei. Din aceste se vendu cu cate 2 fl. 1 exemplariu.

Din anii 1868 si din 1881 nu se mai afla nici unu exemplariu; din ceilalti ani se afla.

Banii de prenumeratiune se trimitu cu mandatu postalulu de a dreptulu la Comitetulu Asociatiunei transilvane in Sibiu.

Pe langa alte scrieri destinate pentru publicare, se primescu ori-ce anuntii bibliografice, cumu si recensii sau dari de sama, inca si critice scrise in spiritu obiectivu asupr'a productelor literarie, scientifice si artistice.

Spre a se face de aici espeditionile catu mai regulatu, ddni membrii noi si ddni prenumeranti sunt rogati, ca pe langa scrierea catu mai limpede a numelui, con numelui si localitatiei, se nu'si pregete a pune esactu si post'a din urma, in tote casurile unde locuintiele nu se afla in cetate sau orasiu bine cunoscutu si frequentatu.

Multime mare de comune au acelasi nume, cate 4—6 pana la 14 comune totu cu unu nume. De aceea in casuri nenumarate cauta se adaogemu la adresa si comitatulu sau districtulu in care ne aflamu, ca se nu ratacesca adresele dintr'unu comitatu in altulu, din o tierra in alt'a.

Redactiunea.

Machinarii pentru industrii diverse.

Adolf Gross

Sibiu (pamentulu micu Nr. 11).

Are mobillii, machine si alte aparate de feru din cele mai necesarie anume pentru economi'a casei in familii si cancelarii, precum: cumpene decimale, scaune, mese, legane, pumpe de focu, machine de cusutu, presse de copiatu scrisori, taietore de tabacu, altele de aluaturi, orologe diverse pana la cele de turnuri, era in anii mai dincóce au venit in usu machinele de spalatu rufe cu sporu nemai vediatu pana acum, anume pentru familii numeroase, la care este forte multu de spalatu, asia si pentru institute publice, casarme, seminarii, internate, spalatorii mari prin cetati, fabrice. Machinele sunt de marimi diverse dupa trebuintia prin urmare si pretiurile diferu. Condi tiunile de plata se potu afla de a dreptulu la oferentu.